

C. K. pošti!

Nedostavljene številke je poslati administraciji „Eisenbahner“
Dunaj V. Bräuhausgasse 84.

ŽELEZNIČAR

GLASILO SLOVENSkih ŽELEZNIŠKIH NASTAVLJENCEV

UREDNIŠTVO

se nahaja v Trstu ulica Madonna 15
Telefon 1570

UPRAVNIŠTVO

Dunaj V. — Bräuhausgasse 84.

Izhaja 1. in 15. vsakega meseca

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina:

za celo leto . . . . . 4.40 K

za pol leta . . . . . 2.20 K

za četrto leta . . . . . 1.10 K

Posamezna številka 18 vin.

Št. 21.

V Trstu, 1. novembra 1913.

Leto VI.

Saniranje južne železnice.

Da je finančni položaj južne železnice sramota za upravo te železnice in za avstrijsko vlado je stvar, ki ne tajijo več niti prizadeti sami. Pogajanja, ki se vrše v zadnjem času med upravo južne železnice, med vlado in finančnimi krogi so razkrile mnoge zanimivosti o gospodarstvu južno železniške uprave in o špekulacijah srečnih denarnih mogočnjakov. Rešitev finančnega položaja južne železnice pa ne zadevlja le interese kapitalističnih špekulantov. Pri tem reševanju je prizadeto v prvi vrsti železniško osebje. Zato ne more biti za nas vseeno, kako in kedaj bode podjetje sanirano. In z interesi železniškega osebja so prizadeti tudi interesi najširših slojev avstrijskega prebivalstva.

Neugodni finančni položaj podjetja povzroča, da se tudi osebje nahaja v neugodnih razmerah. Ni lahko usililo svoje zahteve podjetju, ki je že skoraj v popolnem konkurzu. In ga ni gotovo uslužbenca južne železnice, da ne bi priznal, da bi bilo potrebno obenem s sanacijo podjetja tudi sanirati plačilne in službene razmere južnih železničarjev.

Južni železničarji se nahajajo plačilno že mnogo let sem v vedno enakem položaju. Uprava je baje mislila, da ne občutijo njeni uslužbeni posledice splošnega podraženja. Angleški minister za trgovino je objavil statistiko, ki dokazuje, da so poskočile v Avstriji cene živil od l. 1900 do 1912 za 35 odstotkov. V enakem razmerju je podraženje stanarine in vseh drugih potrebščin. Kaj pomeni tako splošno podraženje napram »zboljšanju«, ki ga je doseglo v zadnjih letih železniško osebje?

Ako si nočejo železničarji onemogočiti vsako tudi najbolj skromno življenje, je treba da zahtevajo odločno, da naj se uveljavi zaželjeno zboljšanje plačilnih razmer. Od teh zahtev se ne more odstopiti; boj organiziranih železničarjev ne more prenehati.

Vlada in finančni krogi skušajo sanirati južno železnico. Vlada hoče poddržaviti tudi železniško podjetje. 80 odstotkov vseh avstrijskih železnic je itak že poddržavljenih. In promet južne železnice same je tudi že najtesnejše združen s prometom državnih železnic. Podržavljenje je tudi tukaj le vprašanje časa. V takih prehodnih dobah podjetja, ki sega ima poddržaviti, je osebju istega pač najtežavnejše izvesti uspešni boj. To se je pri poddržavljenju drugih prog že mnogokrat konstatiralo. Uspeh je v takih razmerah odvisen od okolščinah v katerih se poddržavljenje vrši in od pogojev, pod katerimi država prevzame novo podjetje. Ako se poddržavljenje vrši pod ugodnimi pogoji, se obetajo tudi osebju boljše razmere. Ti ugodni pogoji pa manjkajo do cela pri poddržavljenju južne železnice.

Iz poročila o akciji za sanacijo podjetja, ki ga priobčuje uprava, je razvidno, da je sanacija odvisna od pridržanja 7 odstotnega tarifnega dodatka za prehodni čas. Generalni direktor Weber pa izjavlja v svojem poročilu na upravni svet, da se blagovni promet zmanjšuje, da osebna od-

prema ne zenačuje minus blagovnega prometa, da znižani dohodki stoji nasproti zvišanimi izdatki zlasti za osebje. Tendencioznost tega poročila je takoj očitna. S tem poročilom se je pač zasledovalo gotove nečedne namene.

Uprava južne železnice se ravna pri sanaciji podjetja enako kakor oni slabo upravljani deželni zbori, ki navadno ugone elementarnim zahtevam učiteljev s tem, da obremene ljudske sloje z novimi davki. Učiteljstvo mora zato prenašati srd in sovraštvo ljudstva, ki meni, da je vzrok novim davkom njih požrešnost. Osebje južne železnice naj bi bilo krivo, če se mora vzdržati 7 odstotni tarifni dodatek za pokriti večje izdatke. Stroški za osebje naj pokrivajo špekulacije posestnikov obligacij in prioritet južne železnice. Po poročilih, ki jih objavlja uprava v dunajskem časopisju je misliti, da je osebje krivo kritičnega finančnega položaja južne železnice in ne morda znani kapitalistični špekulanti! Znani stoinstokrat pobiti finančni manevri.

Južni železničarji se morajo odločno ubraniti nove priprege, ki se jim hoče natveziti, da se vzdržuje 7 odstotni tarifni dodatek. Vsled zvišanih dohodkov, bi morala država podjetje tudi višje odkupiti. Posledice tega nesorazmerja med odkupnim zneskom in dohodkom podjetja pa naj bi trpelo osebje, ki bi se ga pričelo osrečati z znano politiko čimvečjega »varčevanja« in čimvečjega izabljanja »gospodarske« zmožnosti.

Toda osebje južne železnice je o manevrih kapitalistov že poudarjeno in pripravljeno. Ve kam stremijo finančni načrti. Solidarnost v boju bode onemogočila špekulacije na škodo osebja. Južne železničarje pričakujejo hudi časi. Ali nemoteno izabljanje uslužbencev v kapitalistične svrhe je danes enostavno nemogoče. Delavska organizacija bode zastavila vse svoje moči in ves svoj upliv, da brani interese železničarjev in odbije napade bankirjev. Zagovarjati bo treba v parlamentu in izven njega stališče osebja napram nameravani sanaciji južne železnice. Sanacija, ki se ne more nikakor vršiti na račun železniškega osebja.

VII Strokovni kongres.

Kongres avstrijskih strokovnih organizacij, ki se je vršil na Dunaju začetkom meseca oktobra, je bil po petdnevni zanimivi in jedrnat razpravi zaključen. Zlasti zanimiva in aktualna je bila razprava glede socialne politike in delavskega varstva. Zastoj na polju socialnega zavarovanja in delavske oskrbe pojasnjuje najzgovornejše sedanji gospodarski in politični moment v državi. Neprestano ojačenje delavskih organizacij je prisililo podjetnike, da so pričeli snovati svoje obrambne zveze in izvajati konservativno kapitalistično politiko. Nasprotje med tema dvema razreda — delavskim in kapitalističnim — se poostruje bolj in bolj. To nasprotje se odraža pri vseh razpravah in sklepih raznih kongresov podjetnikov in meščanskih politikarjev, in to nasprotje povdarja in pospešuje obenem neprestano vladno in kapitalistično časopisje in državna birokracija. Posledice tega poostrujočega se nasprotja je splošni zastoj

v socialni politiki. Pri avstrijski vladi prihajajo v poštev le kapitalistični interesi. Postopanje avstrijske vlade napram kongresu o delavskem varstvu ki se je vršil v Bernu. Razpoloženje avstrijskih »poklicanih faktorjev« se je še zgovornejše izrazilo na industrijskem kongresu, ki se je vršil pretečeni mesec v mestu Ustje na Češkem. Predsednik tega kongresa se je glasno pritoževal, da vlada v avstrijski državni zbornici protikapitalistični duh. Ministrski svetnik Kreuzbruck, je pa nato odkrito izjavil, da bode pri vladi mnenje in voljo predsednika odločno zagovarjal. Te besede osvetljujejo stališče vlade napram delavstvu, ki opravičeno zahteva modernejšo socialno politično zakonodajo. Vlada in kapitalistični krogi so proti uvedbi delavskega varstva in socialnega zavarovanja, in ker je še hujše, hoče se obenem poslabšati sedanje redke in nepopolne delavsko varstvene odredbe, kakor je to opaziti v zadnjem času ravno pri državno železniških obratih.

Potrebno je bilo torej, da se strokovni kongres s tem vprašanjem obširno in temeljito peča. Zastoj v socialni politiki nam priča, da postaja tudi v Avstriji razredni boj čim ostrejši in obširnejši. Resolucija, ki je bila tozadevno sprejeta na kongresu povdarja, da se je zlasti treba bojevati proti nameravanemu poslabšanju določb glede delavskega varstva in proti izvedbi socialno politične reakcije. S sklepom, da naj se pri državni strokovni komisiji ustanovi posebno sekcijo za delavsko varstvo se je obenem dalo tej panogi socialnega gibanja potrebno praktično podlago.

V naslednjem podamo kratko izvestje najvažnejših poročil in sklepov kongresa.

Poročilo o delovanju državne strokovne komisije je podal sohr. Hueber. Konstatiral je predvsem, da se je krizo pravzročeno po separatističnem gibanju uspešno premagalo. Omenil je poseben pomen letošnjega kongresa, ki se vrši po dvanajsetih letih od prvega. Pregledal je uspešno delovanje organizacije v teh dvanajsetih letih, ter omenil vzajemni sklad ustanovljen pri komisiji in ki se je v zadnjih letih izredno pomnožil. Zveze podjetnikov so menile porušiti zradbo organizacije v letu, ko je bilo potrebno skleniti razne pogodbe. Niso pa upale izvesti svoje namene. Ustrašile so se denarne in moralne moči naše organizacije.

O mladeniški organizaciji je poročal sohr. Grünwald, ki je priporočal podpiranje mladeniške organizacije. Snuje naj se mladeniške oddelke v strokovnih organizacijah. Mladeniška organizacija koristi nemalo razvoju strokovne, ker vzgaja zavedne in navdušene socialne demokrate.

O delovanju c. kr. delavskega statističnega urada je poročal poslanec sohr. Müller. Delovni svet, ki je pridružen delavnemu statističnemu uradu obstoji iz 48 članov in sicer iz 12 delavcev, 12 podjetnikov, 12 višjih znanstvenikov in 12 državnih uradnikov. Nam je torej omogočeno nadzorovanje urada, ki izvršuje koristne socialno politične posle. Ali vlada jemlje uradu pod pritiskom kapitalističnih eksponentov bolj in bolj svoj koristni upliv. Delo delavnega statističnega urada ne more biti tako uspešno, kakor bi lahko bilo, ker je v prvi vrsti vlada sama, ki ga ovira in ne izvaja odredbe

urada. K temu je še dodati, da se vlada ne zadovolji več le z odobritvijo predlogov od strani delovnega sveta, temveč, da morajo odredbe urada odobriti še dva druga sveta.

O zakoniti uredbi dela na domu je poročal poslanec sodr. Š m i t k a. V Avstriji imamo glede uredbe dela na domu svoje posebnosti. V Franciji in v Nemčiji, zlasti pa v Avstraliji in na Angleškem se ima že potrebne tozadevne zakonite odredbe. Socialno demokratski člani delavnega sveta so že izdelali svoj popolni in točni načrt in zbrali potrebni material za uvedbo novega zakona, ki naj določa in regulira delo na domu. Vlada pa noče predložiti zbornici novega zakonskega načrta! — V resoluciji, ki je bila soglasno sprejeta, se povdarja, da naj veljajo pri sestavi novega zakona sledeča načela: Določitev pravno obveznih minimalnih mezd in drugih delovnih pogojev potom enake komisije za delo na domu. Ostre predpise glede delavnicah na domu. Odprava dela na domih, kjer se nahajajo osebe, ki imajo nalezljive bolezni in uničenje blaga izvršenega po prestopku te prepovedi in sicer na stroške podjetnikov. Prepoved pridobinskega otroškega dela. Inšpektorje za delo na domu naj se jemlje izmed delavskih krogov. Natančno izvedbo liste o podjetnikih, delom na domu in posrednih mojstrov ter redno predložitev iste obrtnim nadzornikom in bolniškim blagajnam. Prepovedovati izfočitev dela na domu potom drugih oseb. Mezdne knjižice in razglasitev mezdne tarife. Bolniško in nezgodno zavarovanje za delavce na domu. Polno prispevno obremenitev glavnih podjetnikov za delavce na domu in mojstra za komade. Omogočitev rauširjenja posamezne pogodbe za delo na domu na drage v poštev prihajajoče podjetnike potom sklepa komisije ter končno zagotovitev vzdržanja tozadevnih zakonov z zagrožitvijo učinkujoče kazni. Dolžnost delavskih organizacij je, da posvetijo posebno pozornost organizaciji delavcev na domu, da se odstrani nezasišne pomanjkljivosti pri delu na domu in da se doseže boljše delovne pogoje.

Nato sledi poročilo H a n n s c h a o točki Državni zbor in delavsko varstvo.

Poročevalec je prečital po končanem zanimivem referatu resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta in ki z obžalovanjem povdarja, da ni parlament glede na socialno politiko prišel niti za korak naprej. Te stagnacije je kriva predvsem vlada sama in obstrukcija meščanskih strank in postopanje gosposke zbornice, ki je očitno sovražna delavstvu. Samopašno postopanje gospodujočih razredov onemogoči vsako uspešno socialno politiko. Predloge socialnih demokratov se brutalno in prezgodaj odklanja. Kongres protestira nadalje proti neodgovornemu zavlačenju socialno zavarovalnega zakona in vseh ostalih od socialno demokratične

PODLISTEK.

Zgodovina panja.

Iz zapuščine Leva N. Tolstoja.

Prvo verzijo zgodovine panja je sestavil trot, zgodovinar Prupru, drugo pa čebela-delavka.

Zgodovina panja skorje, ki jo je spisal trot, pričinja s seznamom vporabljenega gradiva in virov. Ti so: Spomini znamenitih trotov; Pisma Njega Visokosti trotovskega princa Debe starejšega in Njega Jasnosti Kuku mlajšega; dnevnik dvornega stanoviščnika; ustna sporočila, pesmi in romance trotov; akti kriminalnih in civilnih procesov med troti in delavkami; potni popisi hroščev, mušic in trotov iz drugih panjev; statistični podatki o množini medu v raznih življenskih dobah čebelnega panja.

Zgodovina panja s pokrovom iz skorje, ki jo je sestavil zgodovinar Prupru, pričinja z dobo prvega roja čebel in s prihodom prvih trotov. Po pripovedovanju Trota Prupru je bila doba od 6. junija do dne sv. Petra in Pavla doba prosvita panja s pokrovom iz skorje. Moč in bogastvo panja sta vzbudila pozornost vseh sosedov. Priklicala sta znamenite obiskovalce. Pokrovitelj panja je bil takrat stari oče Anisim. V tistem času so delali vsi panji. Tudi prebivalci panja s pokrovom iz so bili na delu. Glavna prednost tega panja pa je bila v tem, da je prvi med vsemi spravil trote na svet. Do slave so mu pripomogle po trotih izvrševane notranje uprave in njih zunanji odnošaji. Bili so in so še mnogoštevilni panji brez zgodovinske slave. Žive, ne da bi se zavedali svojega obstanda — žive in umirajo v temi pozabljenosti.

zveze predloženih zakonskih načrtov, ki so menili zboljšati socialne in zdravstvene razmere delovnega ljudstva.

Kongres protestira proti vladnemu sistemu, ki odpravlja socialno zakonodajno delo z brezposelnimi odredbami. Kongres zahteva ponovno takojšnjo in popolno izvedbo socialno političnih zakonov.

V debato je posegel tudi sodr. Müller, ki je omenil pasivno postopanje vlade napram zakonitemu varstvu železničarjev. Zanikrnost vlade se najbolje opaža ravno pri odredbah za življensko varnost železničarjev. Na železnicah imamo sicer neke vrste obratne inšpekcije, ki je pa vse drugo nego osobju koristno. Na železnicah se n. pr. še ni zgodilo, da bi eden takih inšpektorjev vprašal delavce te ali one kategorije, kakšen urnik imaj, in kakšen službeni poduk se vam daje, ali pa v kaki meri, da se skrbi za njih zdravstveno in življensko varnost. Mi smo sicer pozivljali ponovno generalno inšpekcijo, da naj se vsaj nekoliko bolje zavzame za inšpekcijo železniškega obrata. Pozivi so bili brezuspešni. Početje vlade je v tem oziru tembolj obsojanja vredno, ker se gre pri varstvu železničarjev obenem tudi za varstvo potnikov. Sodr. Müller je koncem svojega govora tudi predložil resolucijo, ki omenja sklepe iz leta 1908 glede ureditve delovnega časa in drugih ugodnosti; sklepi, ki se niso nikdar uresničili v prvi vrsti zaradi tega, ker ni bilo nobene inšpekcijske oblasti, ki naj bi se zavzela za uveljavljenje socialno varstvenih odredb.

O carinskih in trgovinskih pogodbah je podal zanimivo in jedrnato poročilo sodr. dr. R e n n e r. Iz tega poročila je razvidno, da je politika avstrijske vlade tudi gospodarsko docela zgrešena. —

Po končani debati in po sprejetju raznih predlogov se je zaključilo VII strokovni kongres, ki je trajal šest dni in ki je bil po važnosti sklepov in razprav za napredek organizacije brezdvomno globokega pomena.

Položaj premogarjev.

Delo, ki ga opravljajo premogarji na državnih železnicah ni lahko in varno. To je priznalo železniško ministrstvo samo že leta 1898, ko je odredilo, da je uvesti povsod, kjer je v navadi za premogarje čistilce, itd. 24 služba, 12 urno nadmestovanje. Železniško ministrstvo je torej že s to odredbo znižalo delovno dobo premogarjev za celih 50 odstotkov. Gotovo da če preiskujemo natančneje dalekosežnost te odredbe, konstatiramo, da se ni še zato znižalo kolikost dela in da ostane mesečno število delovnih ur še vedno enako.

Povsem drugače pa je bila stvar s panjem s pokrovom iz skorje. V drugi popoldanski uri, ko so delavke enako tovrni živini neprenehoma opravljale navadno nizko delo, ter prinašale med in cvetni prah za otroke, so trotje napravili svoj prvi izlet. Vsi, ki so videli ta izlet, enoglasno zatrjujejo, da svet še ni videl enakega. Veliki, črni, kosmati in rejeni trotje, drug lepši od drugega, so prihajali iz odprtine panja. Namesto da bi kakor navadne čebele takoj zleteli preko plota v gozd in na travnik ter iskali živeža, so zleteli v višavo, krožili v zraku nad panji kakor orli. To je bilo nekaj krasnega in velikega, tako da se te igre ni moglo gledati brez solza ginjenosti. Še večji pa je ta izlet postal po svojem globokem pomenu. Ko so trotje zapustili panj, je vsak izmed njih z glasnim trobentanjem oznanil svoje mnenje o nalogah državne uprave in o predstojajočih izpremembah in reformah. Glavna pozornost je bila obrnjena na položaj in delovanje čebel-delavk, ki se ju je po splošnem mnenju smatralo kot nezadovoljivo in potrebno zboljšanja. Zborovalci so razdelili razna upravna področja med seboj in so se takoj pričeli posvetovati o odredbah, ki naj bi pospešile in povzdignile delovanje čebel-delavk. Izvolili so si vladarje in njih pomočnike: moralne cenzorje, nadzornike, varuhe pravosti, sodnike, duhovne, pesnike itd. Za vse te se je določilo gotove plače in nagrade. Po mnenju volilcev in izvoljenih se je izvolilo najuglednejše trote. Med njimi so bili znanstveniki, krdelo slovečih duhov, ki so svojimi dobi vtisnili neizbrisni pečat veličine.

Dolgo so trobentaje obkrožali panje in pri tem zadevali ob delavke, ki so odhajale iskati krmo in ki še niso pojmile pomembnega dela, ki

Le pri delovnikih se je znižalo delovni čas za 50 odstotkov, kar je vsekakor priznanja vredno. Železniško ministrstvo je s tem podalo dokaz, da se z dobrim preračunanjem lahko uredi službene razmere na način, ki je ugoden osobju in upravi. Ali naše železniško ministrstvo ni imelo glede modernejših uprave nikdar pravega in resnega pojma. Omenjeno odredbo, ki je bila za osobje ugodna, je pozneje deloma preklicalo, tako da so bile zlasti nekatere kategorije (vozovni čistilci itd.) hudo oškodovani. To preklicanje ni bilo brez upliva tudi na premogarje. Poslabšalo se je tudi njim delovni čas. Delovna doba premogarjev traja sedaj 18 ur in ne 12 kakor prej. Taki delovni čas je ob težkem delu premogarjev naravnost nevzdržljiv. Premogarji so zaradi tega leta in leta protestirali pri državno železniški upravi ter zahtevali spremembo neznosnega urnika. Zahtevali so uvedbo 12-24 urnega turnusa. Le ob takim urniku bi bilo mogoče vztrajati pri napornem, trudapolnem in zdravstveno nevarnem delu premogarjev. Ali železniško ministrstvo je dosledno odklanjalo tozadevne peticije. Vedlo se je pač, da je delo premogarjev sila naporno in da je zato potrebno znižati delovni čas. Toda preko priznanja se ni šlo. Težave za izdati tozadevno primerno odredbo so baje obstojale v tem, da je bilo treba najti način, ki bi omogočil skrajšanje delovnega časa premogarjev, ne da bi smele zato zahtevati enako ugodnost zase tudi druge kategorije.

Ko se je pa prisililo ministrstvo potom peticij, intervencij in protestami da se te razmere spremeni se je oblagodarilo premogarje na Dunaju z odredbo, ki prizna nekatere neznatne in zavožene ugodnosti, le osobju pri kurilnici postaje I in II na Dunaju. Drugi kraji so bili vživanju »ugodnosti« te odredbe enostavno izglušeni. Po mnenju železniškega ministrstva obstojajo le na Dunaju pogoji, ki opravičujejo reformo delovnega urnika premogarjev.

Neštevilne peticije, sklepi konferenc protestni shodi, intervencije, deputacije, vse se je mislilo v železniškem ministrstvu odpraviti s tem, da deloma in nepovoljno ugodni premogarjem postaje I in II na Dunaju! Vsi drugi premogarji naj bodo že s tem zadovoljni in naj garajo še naprej mirno in veselo po 18 in več ur. Tako hočejo gospodje, ki imajo odločati o delu uslužbencev. Socialni in zdravstveni oziri ne veljajo za premogarje. Ti naj bodo zadovoljni, če se jim urnik ne podaljša in njih plače poslabšajo. Gospodje pri upravi niso še vžrli sreče in blagostanje premogarja. Po njih mnenju je osobje tukaj le zato, da se ga boljbolj izpreša, izkorišča, zapostavlja in pobija. — Od prizadevanja osobja pa je odvisna sprememba naziranja upravnikov državna želez-

se je izvršilo v njih dobrobit. Nehvaležne čebele s niti niso bile na jasnem, kaj so troti zanje vse storili in izražale so celo nezadovoljstvo s tem novim delovanjem ko so bile same med seboj. V dnevniku neke delavke iz te dobe se najde celo sledeči stavek: «Naši gospodje so bili danes vsi iz sebe; cele štiri in pol ure so obkrožali panje brez vsakega smisla in so motili ljudstvo pri delu. Šele okoli četrte ure so se odstranili. Čeravno niso ničesar opravili, so bili popolnoma utrujeni in so takoj pričeli žreti. Bog jim odpusti! Saj bo dosti tudi zanje. Le škoda, da nas motijo pri delu».

Drugi dan so pričeli trotje s svojim uradovanjem. Na videz je bilo, kakor da delajo isto kot prej. Ali to se je dozdevalo tako le onim, ki niso o stvari prav nič razumeli. V resnici pa so imeli zelo težke in zamotane opravke. Evo vam izvleček iz dnevnika enega najdelavnejših funkcionarjev: Bil sem enoglasno izvoljen organizatorjem rednega izleta delavk. Moje delo je jako težavno in zamotano; svest sem si njega ogromne važnosti in ga skušam opravjati na najboljši način, ne da bi prizanašal mojim močem. Toda sam ne zmorem tega ogromnega dela in izbral sem si A. kot pomočnika. To sem storil tem rajše, ker me je prosil. bratranec moje tete, naj mu preskrbim mesto. Ravnotako sem ravnal tudi z ozirom na B., C. in D. In bsi ti zopet potrebujejo pomočnike, tako da nas bo v našem oddelku okoli tri tucate oseb. Poročal sem visokemu svetovalstvu, da potrebujejo za naše delovanje najmanj dve pogači medu. Tozadevni sklep je bil enoglasno storjen in mi smo takoj pričeli z našim uradovanjem: celo noč smo sedeli na pogači in srkali med. Okus medu ni ravno slab, ali vendar je pričakovati,

nica. Le ako bodo premogarji močni in pogumni — in moč in pogum daje le solidarnost — se bode usililo upravi zahteve, ki se jih ne bode moglo odpraviti z enostavnim nepovoljnim odlokom. Mnenje znanih gospodov se bode takoj spremenilo, in tudi urnik in plače bodo tedaj drugačne. Močna in krepka organizacija premogarjev je pogoj izvedbi zaželjene reforme službenih razmer.

Zapisnik

sej sekcije «poduradnikov» centralnega odbora za splošne personalne zadeve uslužbencev državnih železnic.

(Dalje.)

Predlog IV. Imenovanje poduradnikov uradnikom.

Član **Borovec** poudarja važnost predloga in pojasnjuje mnogostranske službene posledice posameznih poduradniških kategorij, posli, ki so enaki službenemu delu uradnikov. Navaja kategorijo delavniških, strojnih, prožnih in postajnih mojstrov, ki bi imeli po svojih službenih opravkih vso pravico, da se jih v slučaju povoljnega službovanja imenuje uradnikom. Obžaluje, da je uprava po poddržavljenju privatnih železnic opustila navado prejšnjih uprav, ki so redno uvrščevale v kategorijo uradnikov gotovo število posebno marljivih poduradnikov. Poduradniki so bili s poddržavljenjem privatnih železnic znatno oškodovani.

Član **Zobler** podpira predlog in meni, da se bode z uvedbo statusa III itak omogočilo imenovanje uradnikom uslužbencev poduradniških kategorij. Priporoča, da bi se redoma imenovalo oficijante uradnikom ter omenja izvedbo akcije glede priprave gotovega števila prostih rezerviranih mest za certifikatiste.

Član **Rokosz** omenja dolgoletno stremljenje uslužbencev kategorije oficijantev, kancelistov in vozovnih nadzornikov, ki opravljajo svojo službo pri ravnateljskih uradnih oddelkih, da bi se jih premestilo v uradniški status. Njih zahteva je z ozirom na napornost službe dovolj opravičena.

Član **Polk** se sklicuje na izjave, ki jih je podal železniški minister v državni zbornici dne 13. decembra 1912 glede osebnega imenovanja poduradnikov uradnikom in pozivlja železniško ministrstvo, da naj se ozira pri rešitvi tega vprašanja na želje postajnih mojstrov, ki opravljajo skoraj izključno uradniško delo. V to svrhu je določiti napredovalne pogoje III statusa na način, ki bode onemogočil vsako poslabšanje napredovalnega razmerja napram poduradniškemu obrisu.

da bo še boljši, če bo sprejet moj tozadevni načrt. Drugi dan sem na občnem zboru predložil moj načrt. «Gospoda moja», sem rekel, «predvsem se moramo posvetovati o odredbah, ki nam omogočijo izdelati načela, po katerih si zgradimo program našega delovanja». Mnenja so bili različna. Debe starejši, ki je predsedoval, je stavil predlog na glasovanje. Toda vprašanje, če se naj glasuje ali ne, ni bilo še dovolj jasno in tako se je sklenilo izvoliti komisijo, ki naj preišče vprašanje glasovanja in o tem predloži svoje poročilo na prihodnji seji . . . »

Ravnatoko marljivo so delali tudi drugi trotje in — hvala njih trudu — panj je vedno bolj napredoval. Vsak dan so izleteli, krožili v zraku, posvetovali se in odločali o vseh važnih državnih zadevah. Na večer so se povrnili v panj, planili nad pogače in se krepčali z medom, ki je bil pripravljen zanje. Njih sreča in sreča celega panja je bila popolna. Seveda se je zgodil majhen prevrat, ki je bil povzročen s tem, da je del delavk hipoma iz kakršnikoli vzrokov smatral potrebno, da z matico vred zapusti panj in se vse na vejo bližnje jerebike. Tako samovoljno postopanje čebel bi lahko bilo uničilo vpliv trotov, če bi ti ne bili v svoji modri previdnosti to izseljenje razglasili kot prisilno odredbo, da bi čebelam ja ne prišlo na misel, da so ta sklep storili iz lastne polnomoči brez vednosti in volje vlade. Izseljene čebele se je izobčilo, v panju zaostale pa so se še nadalje pokoravale trotom in so skrbele za njih prehrano. Koncem avgusta pa so se pojavila znamenja notranjega vrenja. Nekega večera so se trotje povrnili iz svojega izleta v panj, ter so našli vse pogače zasedene po delavkah, ki so trotom zabranile pristop. Ogorčeni trotje so odleteli v druge panje.

Član **Mertl** želi, da naj veljajo načela glede osebnega imenovanja uradnikom tudi za signalne mojstre. Član **Neumann** želi, da bi železniško ministrstvo takoj sporočilo pogoje, pod kojimi namerava uprava, primerno resoluciji sprejeti soglasno v državnem zboru dne 16. decembra 1911 izvesti imenovanje poduradnikov uradnikom z ozirom na osebno sposobnost.

Član **Jammernegg** se pridružuje predlogu v imenu prožnih mojstrov ter pričakuje od izvedbe istega vstvarjanje večjega delokruga za prožne mojstre. Pojasnjuje glede tega izražene želje na sledeči način:

Obvezno imenovanje uradnikov III statusa delavniških, strojnih, prožnih, stavbnih, signalnih in mostovnih mojstrov, oziroma posameznih v tehnični službi vporabljenih poduradnikov, postajnih in skladiščnih mojstrov, oficijantov in kancelistov, vlakovnih in vozovnih nadzornikov po dosegu mezdne stopnje 1600 kron pod pridržkom prejšnjih napredovalnih rokov, ako imajo ti biti ugodni in brez materielne škode, in sicer v plačilni stopnji 1600 kron v vrsto X službenega razreda, po uvrstitvi v plačilno stopnjo 2800 kron pa v vrsti IX službenega razreda in po dosegu plačilne stopnje 2800 kron v vrsti VIII službenega razreda državno železniških uradnikov.

Do obveznega imenovanja uradnikom naj se osebno imenovanje uradnikom posameznih uslužbencev vrši najmanj po dvanajstletnem službovanju analogno vojaškemu službenemu času podčastnikov, ki so opremljeni s certifikatom.

K temu predlogu so govorili še člani **Hartwig**, **Rokosz**, **Bartoniczek**, **Heitzinger**, **Hartenthaler** in **Antholzev**; poslednji v imenu skladiščnih mojstrov.

Član **Ditz** priporoča, da naj se certifikate za službo prožnih mojstrov jemlje le iz tehničnega vojaškega oddelka.

Predsednik poda na razna izvajanja posameznih članov potrebna pojasnila in prečita nato govor železniškega ministra na seji državne zbornice z dne 13. decembra 1912, ki je, da se odpravi vsaki nesporazum, izjavil, da se ne gre pri imenovanju poduradnikov uradnikom, za splošno in dalekosežno odredbo, temveč za poskus z ozirom na vse morebitne bodoče individualne spremembe te vrste. K temu pripominja predsednik, da se v to svrhu vršijo potrebna pogajanja s finančno upravo, ki ima še pritrčiti potrebnim izdatkom. Opozarja nadalje, da ni misliti na kako obvezno imenovanje poduradnikov uradnikom.

Glede načel, ki naj bodo merodajni pri presojanju sposobnosti poduradnika, ki ga je imenovati za uradnika, se opozarja, da ne morejo ve-

Ali tudi tam je bilo isto: nikjer se jih ni pustilo noter. Očividno je bilo vse izgubljeno. Trotje so naredili še zadnji obupni poskus, da bi vdrli v svoj panj, toda delavke jih niso pustile navzgor, temveč so jih odganjale navzdol, kjer je bil mrz in nič medu. Tako je ostalo tudi drugi in tretji dan. Trotje so shujšali in drug za drugim gladu poginili. Niti eden izmed njih se ni ponižal tako globoko, da bi z lastnim delom skrbel za svoj obstanek.

Čebele pa so zgoraj nekaj uganjale in brenčale na pogačah. Očividno je prišel tudi njih konec — tako piše zgodovinar Prupru — ker so v splošni anarhiji bile orcpane svojih voditeljev.

Nepokorščina čebel napram trotom pa je zapečatila njih pogin. S tem konča zgodovina panja s pokrovom iz skorja, kakor jo opisujejo trotje.

Zgodovina, ki so jo spisale delavne čebele, pa se ne strinja s to verzijo. Po njih opisu je pričelo življenje panja že v zgodnji pomladi, ko je bil postavljen na solnce. Lačne čebele so zletele takoj ko so se izpraznile, na bližnjo svetočo vrbo, ki so jo brenče obletavale ter nosile svetni prah na nožicah in med v telesih domov. Življenje čebel je bilo po opisu njih zgodovinopisca nepretrgan praznik dela. Drug za drugim so poganjali in se razcveteli popki; jablane, grmovje, poljske cvetlice, vse se je veselilo pomladi. Veselju do dela se je pridružilo veselje nad cvetočo naravo. V panju so se razvijale ličinke, ki so iz njih izlezle delovne čebele, trotje in matice. Celice so se polnile z dišečim medom. Bilo je vsega v taki obilici, da se je moralo iskati novo bivališče. Čebele so pustile, da so trotje prišli na svet, ker so jih potrebovale od časa do časa za oploditev nove matice. Isto-

ljati zato, le gotovi določeni pogoji. Potrebni predpogoji so, da se dejansko opravlja uradniško službo ter izvanredni popis za določeni daljši čas, da so na razpolago prazna mesta itd. Izključno pa je, da bi se večje število poduradnikov naenkrat imenovalo za uradnike. V poštev prihaja le omejeno število mest; tozadevno sistemiziranje se vrši po določeni meri. Premeščanje se bode vršilo vsekakor le po uvaževanju osebnih zmožnosti in prednosti posameznega in kategorije, koji pripada. Predsednik omenja končno mnoge zapreke, ki onemogočujejo v državno železniški službi polno rešitev tega vprašanja.

Po kratkem ugovoru člana **Neumann** a se zaključí debato in se izreče sledeče mnenje:

«Do 1. januarja 1913. imenovanih poduradnikov onih poduradniških kategorij, ki se zato potegujejo, naj se imenujejo uradnikom brez dovršitve posebnega izpita in brez ozira na šolsko naobrazbo. Merilo za presojanje sposobnosti, naj bode praktično vporaba dotičnega in dobre kvalifikacije».

Predlog V. Odprava plačilne stopnje 1300 kron.

Član **Borovec** označuje odpravo plačilne stopnje 1300 kron kot splošno in nujno zahtevo vseh poduradniških kategorij. Zahteva je z ozirom na svoječasno nizko začetno plačo v zvezi z ustavljanjem napredovanja v poduradniško vrsto dovolj utemeljena.

Člani **Scheibein**, **Rokosz** in **Borovec** urgirajo rešitev tega že na zadnji seji odobrenega predloga, ki zadevja interese 2000 poduradnikov.

Predsednik omenja obširni finančni pomen predloga, ki bi bil vsekakor koristen le onim poduradnikom, ki se nahajajo v plačilni stopnji 1200 do 1300 kron, medtem ko ne bi imel tak predlog nobenega pomena za ostale poduradniške kategorije. Izpolnitev predloga bi bila vir novim ostrinam, ki bi se jih na tej podlagi ne moglo zenačiti. Eliminacija plačilne stopnje 1300 kron ne bi bila ugodna za slugo, ki bi bili potem komaj po dosegu mezdne stopnje 1400 kron premeščeni.

Predlog je odobren. Sestava se glasi:

«Opustitev mezdne stopnje 1300 kron».

Predlog VI Odmorni dopust.

Član **Hartenthaler**: Dosega odmornih dopustov je za železniške uslužbence kulturnega pomena. Ugoditev tej zahtevi bi bila v interesu železniške uprave same, ker bi se tako znižalo število bolnih ulužbencev.

Član **Neumann** primerja dopust uradniškega aspiranta z dopusti nad 30 let službujočega

časno pa so krmile še tri druge matice, čeravno jim je bilo treba samo ene. Bližal pa se je važen trenotek: vsled preobilne pomnožitve je morala nastopiti ločitev.

Delo se je v tem času opravljal v pomnoženi meri. Tu so se pojavili trotje in so pričeli ob popoldnevih trobentati in krožiti nad panjem. Čebele niso imele niti pojma o tem, kako velik pomen si pripisujejo trotje. Pripustile so njih lenarjenje in požrešnost, prvič ker so enega izmed njih potrebovale, drugič pa, ker je bilo vsega v izobilju. Celo za lene in požrešne trote ni bilo treba varčevati z medom. Ravno v tem času pa, ko so si trotje domišljali, da vladajo čebele, je pisala ena izmed njih v svoj dnevnik (stran 5): «Koncem maja se je pojavil velik dogodek — čebele so odpusile staro matico v novo kraljestvo, dočim so ostale one z novo oplojeno matico, ki je takoj pričela leči jajčeca. Lipe so se razcvetele in treba je bilo krmiti mladiče in zbirati zalogo medu za zimo. Cvetje je bilo polno in močno; dež ga ni še izpral in čebele so imele bogato zalogo. Za zimo pa je bilo treba mnogo medu. Med tem pa so menili trotje, ki so si pripisovali oblast, ki jim nikakor ni šla, da čebele brez njih ne morejo izhajati. Žrli so torej zalogo delavk. Tako je šlo nekaj časa, dokler niso notranje zahteve panja postale vedno močnejše. Doba cvetja je šla h koncu in tako je prišlo, da so čebele brez vsakega dogovora ali sklepa, povsod obenem zabranile trotom pristop do medu in pregnale predrzneže. Trotje so vsi poginili, panj pa le ni bil uničen, temveč je v polni moči pričakoval zimo. Prišla je jesen. Čebele so utihnile, zlezle na svoje prostore, varovale deco na toplem in dobre volje pričakovale povratek pomladi in življenjskega veselja».

poduradnika. Iz te primere je razvidna ogromna nepravilna razlika v podeljevanju dopustov. Želi, da bi se čimprej uredilo odmorne dopuste uslužbencev.

V enakem smislu se izražajo člani B o r o v e c, D i t z, in S c h e i b e i n navajajoč pritožbe napram nepravilnemu podeljevanju sedanjih dopustov od strani raznih predpostavljeneh.

Člani H a r t e n t h a l e r in H a t t i n g e r opisujejo dopuste vlakospremnega in strojnega osebja.

Člana C z a r n a c h in B o r o v e c želita, da bi bili dopusti poduradnikov enaki dopustom manipulank ter da se dopuste, ki se jih ni izrabilo v letu iz službenih vzrokov, vračuna med dopuste prihodnjega leta.

Člani R o k o s z, P r o k o p in A n t h o l z e r predlagajo, da naj se črta določbe § 59 službenega reda, glasom kojih bi morali uslužbenci uživati dopuste le v slučaju, da ne naraščajo vsled tega substitucijski stroški.

Član P r o k o p omenja ostrine teh določb zlasti za one poduradnike, ki so uporabljeni kot postajni predpostavljene na enostavno zasedenih postajah.

Glede dopustnih odmorov omenja predsednik, da je zahtevano zenačenje dopustov poduradnikov enako z dopusti uradnikov, preveč dalekosežno. Navaja akcije pričete v svrhu ureditve dopustov in omenja odredbe, ki se je izdalo za omogočiti podeljevanje gotovih rednih dopustov vsem definitivnim uslužbencem. Navedene substitucijske stroške ni smatrati za vzrok nepovoljnemu podeljevanju dopustov.

Omenja končno letna poročila ravnateljstev iz kojih je razvidno, da se boljbolj zboljša tudi dopustne pogoje uslužbencev.

Predlog je v sledeči sestavi odobren:

«Odmorne dopuste naj se poduradnikom, z ozirom na njih enako napornim delom, podeljuje v enaki meri kot uradnikom.

Vlakovnemu in strojnemu osebju naj se ne podeli dopuste po meri faktične, temveč po meri vračunajoče službene dobe».

Predlog VII. Pavšaliranje službenih oblek.

Člana H a t t i n g e r se sklicuje na svoja tozadevna utemeljevanja na zadnjem posvetovanju in opozarja upravo na sedanje naturaliziranje službenih oblek, ki je vzrok številnim pritožbam od strani prizadetih uslužbencev. Obleke je treba na svoje stroške predelati, drugače so nerabljive. Dosedanje skušnje pa kažejo, da ni vkljub vsem pritožbam pričakovati, da bi se oškrbovanje in izdelanje službenih oblek zboljšalo. Zato predlagajo člano J a m m e r n e g g, P r o k o p, B a r t o n i c z e k in H e i t z i n g e r, da naj se preskrbi službene obleke potom pavšaliranja, analogno pavšaliranju službenih oblek za stražnike in žandarme, ki se ga je pravkar izvedlo.

Člana H a t t i n g e r in R a k o s z so mnenja, da bi tako pavšaliranje koristilo poduradnikom, ki bi imeli primerne obleke, pa tudi upravi sami, ker bi tako mnogo prihranila na izdatkih za službene obleke.

Člana J a m m e r n e g g in D i t z zagovarjata predlog in želita, da bi se do časa izvedbe pavšaliranja izdelavalo službene obleke za prožne, signalne, stavbne in mostovne mojstre iz komadov, ki naj bi odgovarjali klimatičnim in terenskim razmeram.

Člana Z i n k in P r o k o p: Sedanje službene obleke postajnih mojstrov so neprimerne. Sedanje drage jopiče naj se nadomesti s službeno bluzo. Postajnim mojstrom naj se preskrbi z vremenskim plaščem in kratkim kožuhom.

Član H a t t i n g e r vpraša predsednika, kaj da se je doslej ukrenilo glede spremembe službenih oblek. Poduradniško osebje si želi le primernih in praktičnih službenih oblek. Zagovarjata predlog glede podelitve pavšala za službene obleke.

Člana H e i t z i n g e r in H a r t e n t h a l e r urgirata podelitev strojevodjim ponovne zahtevane službene obleke. Pavšaliranja naj bi bili tudi strojevodje deležni.

Predsednik naznanja, da bodo vse izražene želje, predloge in pritožbe glede službenih oblek, predložil na kompetentnem mestu. Sprememba službenih oblek je v razpravi. Glede pavšaliranja službenih oblek opozarja na negativni odgovor širokovnega oddelka, ki je priložen izvirnemu zahtevniku sedanje seje.

Sprejme se predlog v sledeči sestavi:

«Vsem poduradnikom je mesto službene obleke podeliti pavšal v znesku 120 kron, ki ga je izplačati vnaprej v polletnih obrokih».

Alkoholizem in železničarji.

Proti alkoholistično gibanje mora med vsemi delavci največ zanimati železničarje in sploh osebje, ki je uslužbeno pri prometnih obratih.

Predvsem iz etičnih vzrokov. Kdor si izbere poklic za svoje življenje, si mora predvsem vprašati; če ima zato potrebne sposobnosti, ako se pri izbiranju poklica vstraši težav, nevarnosti in velike odgovornosti, tedaj je boljše, da se takoj odloči za drugi primernejši poklic. To načelo velja predvsem za prometne uslužbence. Uslužbenci na javnih prometnih obratih imajo pri vsakem koraku skrbeti ne le za svoje življenje, ampak tudi za življenje tujih oseb, ki je njim zaupano. Da si je prometni uslužbenec zvest te svoje naloge, mu je treba zato predvsem mnoge treznosti. Le pravi abstinent si je popolnoma zvest velikega zaupanja in mnoge vsestranske odgovornosti.

Avstrijski železničarji se v tem oziru pač zavedajo svoje dolžnosti. Mnogo železničarjev se je že pridružil delavski abstinenčni zvezi in so aktivni pristaši protialkoholističnega gibanja. Toda v razmerju z veliko maso prometnih uslužbencev je to število še vedno premajhno. V tem oziru so vzgledi še preveč redki. Nadzorovanje železniških uprav je nezadostno in predsodki so še vse preveliki, da bi bilo mogoče v krajšem času doseči še večje uspehe.

Železničarji so predvsem v službi državljani in ne morda državne ali privatne železniške uprave. In ti državljani bi imeli pač pravico zahtevati, da so ljudje, katerim je izročeno varstvo njih življenja v popolni posesti svojih moči in v popolni zavesti svoje odgovornosti. Kdor pije ne more dati tega jamstva. Je zato iz mnogih vzrokov priporočljivo, da se železničarji izogibajo alkoholnih pijač.

Abstinenčno gibanje med osebjem na prometnih obratih napreduje prepočasno vsled raznih vzrokov. Večji del železniškega osebja se rekrutira med ljudstvom na deželi, ki vživa rado alkoholne pijače in ki ga je tega vživanja težko odvaditi. Mnoge krivde gre v tem oziru tudi železniškim upravam samim, ki delajo vkljub vsem odredbam kakor nalašč zato, da bi se pijančevanje vsaj ne omejilo. Največ pa otežkoča protialkoholno gibanje nevednost osebja, ki je tudi v tem oziru od strani železniških uprav prepuščeno samo sebi. Še vedno najdemo na tisoče in tisoče ki mislijo da daje pijarča moč, pogum in zdravje. Ta predsodek se umetno vzgaja in zagovarja zlasti od strani onih, ki imajo od tega posrednih ali neposredno kake koristi. Nič ni bolj škodljivega zdravju človeka od alkohola. Pijača jemlje človeku moč, zdravje in vsaki npravnstveni in socialni čut. Pijančevanje je prištevati največjim socialnim zlu. Alkohol pokvari delavca telesno in moralno. Pijanec skrbi slabo zase in še slabše za svojo družino.

Pijančevanje pokvari in oslabi vse življenju potrebne organe. Nervoznost, revmatizem in druge enake bolezni so zlasti pri železničarjih ponajvečkrat posledice neprestanega pijančevanja. Pokvarijo se živci in s tem najpotrebnejši organi zlasti vida in posluha, ki je zlasti za službo železničarjev potrebno, da se ohranijo zdravi. Zlasti škodljiv je pa upliv pijančevanja na človeški razum. Alkohol jemlje vsako razsodnost in prisotnost duha; ubije z eno besedo vsako fizično in duševno moč in vsako delovno sposobnost. Abstinent se vsakem oziru razlikuje od netreznega delavca. Potrebno je zato, da se podpira in popešuje protialkoholno gibanje. To delo, ki je za delavstvo in organizacijo velike koristi, se ne sme prepustiti le delavskim abstinenčnim zvezam, treba je da v tem smislu agitirajo tudi druge delavske organizacije in skupine. Agitira naj se sistematično proti temu velikemu socialnemu zlu. Če bi se ob primernih prilikah pojasnilo železničarjem, da jim pijančevanje zdravstveno, moralno in službeno škoduje, bi se vživanje alkohola tudi med železničarji za mnogo omejilo.

Vsaki železničar naj si bode zvest, da si uničuje z vživanjem alkoholnih pijač svojo eksistenco in eksistenco in bodočnost svojih družin. Dolžnost zavednega železničarja je, da pospešuje abstinenčno gibanje, ki je za razvoj in izobrazbo delavstva velikega pomena in mnoge koristi.

Lep uspeh tržaških skladiščnih delavcev.

Skladiščni delavci na južni železnici v Trstu so s pomočjo svoje organizacije storili zopet znaten kakor naprej.

Uspehi, ki jih navajamo spodaj, ne dosegajo seveda niti daleko to, kar delavci načeloma zahtevajo. Tudi kar je bilo navedeno v posebni spomenici, ki so jo delavci pred kratkim predložili ravnateljstvu južne železnice se ni v polni meri izpolnilo. Ali vkljub temu se ne more to, kar je bilo doseženo, prezirati, posebno ako pomislimo kako težaven je boj delavstva za dosego boljših razmer. Za vsaki uspeh je treba neznanjskega napora, ker se podjetnik navadno sklicuje na to, da nima zadostnih sredstev za ugoditi željam delavcev in v skrajnem slučaju tudi na svoje predpravice kot član gospodujočega sloja, ki je po krščansko kapitalistični morali pač le zato tukaj, da nemoteno vživa zadeve bogastva, ki ga vstvarja zapostavljeni in izkoriščani delavec, ki bi moral pravzaprav biti gospodom hvaležen, da mu omogočijo borni zaslužek.

Radi tega se nima delavec zanašati na dobro srece delodajalca, ampak zgolj na svojo lastno moč.

Železničarji so v zadnjih desetih letih izvedli hude boje, da si zboljšajo svoje mezdnne razmere, ker so se pač nahajali v skrajnem življenjskem položaju. Silno pomanjkanje jih je združilo takrat in jih bode tudi vnaprej do popolne spremembe sedanjih razmer.

Na južni železnici se dela po takozvanem akordnem sistemu, ki je pa le nekakšna senca tega, kar bi moral biti. En del delavcev je sestavljen iz takozvanih akordantov, ali najemniki dela, drugi so pa subakordanti ali podnajemniki dela, ki se pa le v tem razlikujejo od prvih, da delajo na «kontrakt» to se pravi da dobe plačilo po tarifu in teži različnega dela, medtem ko delajo prvi za dnevno plačo in poleg te dobe še akordne premije sicer deloma zajamčene; I kategorija dobi na dan 60 vinarjev in druga pa 30. Vrh tega dobe delavci vsake tri mesece izplačan preostanek akorda na račun novega leta, ko se jim vse izplača, ako je namreč še kaj ostalo. Tak akord znaša torej približno 80 vinarjev na akordanta I. kategorije in 40 vin. za akordante II. kategorije na dan. Na leto pride na delavca I. kategorije K 292 in na delavca II. kategorije K 146.

Ta akord je ostal že nekaj let skoro popolnoma neizpremenjen. Uprava noče zvišati pogoje in pravi da mora celo še dodajati, da zamore to svoto izplačati. Ker ni delavcem omogočena kontrola se imajo radi tega zadovoljiti s tem, kar dobe. Delavec ki je sprejet v službo, mora, ako ostane v skladišču, delati pet let pr subakordu. Po petih pride na dnino in v I. akordno kategorijo. Začetna plača (dnina) po petih letih je bila do sedaj K 3.40 in vsake 3 leta za 20 vinarjev zvišanja do končne plače K 4.40, katero plačo pa do sedaj ni še dosegel noben akordant, razven delovodij. Ker ni bilo preje avtomatike za to ni delavec nikoli napredoval. Delavci so že ponovno potom svojih zastopnikov urgirali pri ravnateljstvu, da naj isto zviša primerno plače starih delavcev, da bodo tako odškodovani za to kar so zgubili preje na napredovanju, ki ga niso vživali in so tako skoraj na isti plačilni stopnji, kakor njih najmlajši tovariši. Ker ni bila ta zahteva dosedaj rešena, so sestavili delavci novo spomenico v kartari so bile zapopadene same minimalne zahteve, ki so pa za delavce velikega pomena. Zahtevalo se je:

1) Zenačenje ali odprava ostrin, to je postopno zvišanje plače starim delavcem z nad 20 leti službe;

2) Zvišanje temeljne plače od K 3.40 na K 3.60;

3) Delavci naj pridejo že po 10 letih v I. kategorijo in ne po 15;

4) Zajamčeni akord naj se izpremeni v odstotke analogno kakor na Dunaju;

5) čistilce vozov, ki so sedaj akordanti, naj se nadomesti z provizoričnimi delavci, katere pa se naj eventualno pozneje nastavi, kakor je to že v navadi na drž. železnici;

6) vsem delavcem, ki niso pri akordu naj se prizna 10% draginsko doklad;

7) subakordantom naj se nastavke zvišajo za 10%.

8) delavcem pri prtljagi in v skladišču za brzovozno blago naj se ob nedeljah in praznikih plača ure, ako delajo tudi po poldne.

9) subakordantom naj se izplača ob nedeljah in praznikih brez ozira na to, koliko časa da delajo mesto K 2.50, K 3.— in to torej tudi če delajo samo dopoldne;

10) 4 starše delavce naj se uvrsti med predelavce (Vorarbeiter);

Nekatere točke se je pri pogajanju dne 22-9. z gg. pri ravnateljstvu, inšp. Bračič in kontr. Muchka modificiralo in se je dodalo v svrhu zenačenja plač vseh delavcev, posebno tabelo, ki vsebuje 8 plačilnih stopinj in sicer od K 3.60 do K 4.50, kar bi znašalo za upravo 21.000 kron večjega izdatka na leto.

Nekaj dni po 1. oktobru so dobili zastopniki delavcev akt daktiran na 30.9. in v katerem navaja uprava točko za točko, kaj je vse prometno ravnateljstvo priznalo oziroma nepriznalo ali pa izročilo generalnemu ravnateljstvu v rešitev. In sicer se je rešilo zahteve na sledeči način

1 točka je izročena generalnemu ravnateljstvu v rešitev;

2 točka je dovoljena in je v veljavi z dnem 1. oktobra 1913. Pri tej točki pride udeleženi 30 delavcev takoj in vsi oni, ki pridejo za njimi na dnevno plačo. Ob enem je končna plača zvišana na krone 4.60.

3 točka je dovoljena in sicer s 1. januarjem 1914. S tem pride nad 90 delavcev takoj v I. kategorijo, ki bi morali sicer še čakati do 15 leta službe in so torej na dobičku na leto za 146 kron, ali v petih letih za 725 kron. Mlajši delavci so te ugodnosti tudi v polni meri udeleženi.

4 točka je odklonjena z ozirom na potrebne velike izdatke;

5 točka je dovoljena in tudi že izvedena. Najeti so že novi delavci, ki dobe K 3.40 in 40 vinkov na dan. S tem so razbremenjeni oni delavci, ki so morali ob nedeljah nadomeščati č. st. vozov ter so tako zgubili prosti popoldan ob nedeljah in praznikih;

6 točka še ni rešena ker zadevja tudi druge skupine v kurilnici in progovodniške sekcije, in ima torej o tem odločiti generalni ravnatelj.

7 točka je začasno odklonjena z motivacijo, da se je subakordantom že lansko leto zvišalo 4 nastavke;

8 točka je dovoljena kar se tiče nedelje; prazniki niso prišli v poštev;

9 točka je tudi dovoljena;

10 točka je dovoljena.

Razven tega je dovoljena zahteva parnih kurjačev da se jih naj nastavi, radi tega se jih je že nadomestilo z novimi. Točki 2 in 3 so, kakor že rečeno, velikega pomena, za vse mlade delavce. Ko bo še točka 1 rešena, kar ni dvoma, tedaj ostaneta za rešiti še samo točka 4 in 6.

Kakor je razvidno iz navedenega, so delavci s svojim bojem pridobili znatna zboljšanja. Doseglo bi se pa lahko še mnogo več, ako bi delavstvo pojnilo v polni meri koristi in pomen organizacije. Sicer konstatiramo tudi v tem oziru napredek. Ravno južni železničarji se najbolj zavedajo svojega stanovskega položaja in svoje dolžnosti napram razredni organizaciji, ki jim je izvojila z uspehom novo zboljšanje in ki bode neumorno nadaljevala boj do popolne izpolnitve vseh želja južno železniškega osebja.

Tudi pri tem lepem boju so se hoteli gospodje pri Zvezi po svojem osmešiti. Zvedli so, da so kladišni delavci potrebni zboljšanja potem, ko smo mi spomenico že rešili! Človeška pamet in božje usmiljenje jih je baje za vedno zapustilo. So pač bogati na blamažah naši narodnjakarji!

Razredna mednarodna organizacija železničarjev, sme opravičeno konstatirati vseh svoje nepremagljive moči. Naprej po tej poti!

Reforme v prometni službi.

Z veseljem pozdravlja osebje reforme, ki temeljijo na napredku tehničnega razvoja. Če se pa »reformira« kar tje v en dan, ne da bi se videlo namen in cilj, in če so te reforme vrhutega še skrajno nazadnjaške, je čas, da se take reforme in brezsmiselnost uvedbe javno pribije.

Vlakospremno osebje državnih železnic je pred kratkim dobilo nove prometne predpise, ki so stopili v veljavo s 1. oktobrom 1913. Tu hočemo nekoliko opisati nekatere novotarije.

Izpremenilo se je v novih predpisih razne strokovne izraze. Človek bi mislil, da je dobil kakšen vojaški »reglement« v roke, ker nekateri izrazi zelo močno spominjajo nanj. Tako na primer se ne govori več o vlakospremljevalcih ali strojnem osebju, temveč le še o vlakospremno moštvu in o strojnem moštvu. Prožni čuvaji so postali prožni strežaji, ogibni čuvaji pa ogibni prestavljalci. Konična tračnica se odslej imenuje jezik, stalna tračnica (pri ogibih) pa čeljustna tračnica. In tako gre naprej v tem tonu.

Toda to bi ne bilo vredno, da se človek razgreva, če bi ne bilo drugih stvari. Člen 55. predpisov za vlakospremno osebje se glasi:

«Signalna vrv ali pa sporazumovalno sredstvo, ki jo nadomešča, mora segati od vlakovne lokomotive do prve zasedene zaveze. Če se z vlakom odpremi za službo pripravljeno lokomotivo, ki je uvrščena neposredno za vlakovno lokomotivo, zadostuje če je signalna napeljana vrv od za službo pripravljene lokomotive do prve zasedene zaveze».

Kaj pa je pravzaprav »sporazumovalno sredstvo«? Najbrž taka priprava, ki omogočuje na drug način naznaniti to, kar se ne more izvršiti ustmeno. Sedaj pa nastane vprašanje, če je signalna vrv zato pripravna. Vlakovodja hoče na primer med vožnjo strojevodu naznaniti izpremenjen uvoz, »počasno vožnjo« ali kako drugo, za promet vlaka važno stvar. Ali seže po »signalni vrvi« in mu s tem, da jo potegne, sporoči taka navestila? To pa ni mogoče. Vsak vlakovodja bi vrhutega moral imeti na razpolago govorno trobo ali pa telefon, da se posluži teh sredstev, ko je potegnil signalno vrv.

Edini praktičen pomen v smislu predpisov bi imela signalna vrv le v edinem slučaju, če se pretrga vlak med vožnjo in bi zadnji del sledil prvemu. Tu bi se moglo vsaj dati znamenje »vlak pretrgan«, potem ko se je potegnilo vrv, in strojevodja bi potem uredil svojo vožnjo da zabrani nesrečo. To pa se nanaša seveda le na take vlake, ki se jih zavira z ročnimi zavorami ali pa s enostavno sesalno zavoro (Vakuumbremse). Ker se pa na državnih železnicah vsi osebni in brzovlakovi zavirajo avtomatično, ne more zadnji del pretrganega vlaka teči za prvim delom, in to tudi na največjem padu ne, ker se že v trenutku pretrganja samodelno zavira.

Brez vsakega smisla je torej polaganje signalne vrvi pri avtomatično zaviranih vlakih. Pri teh pride v prvi vrsti v poštev zasilna zavora, ker mnogo urneje in gotoveje učinkuje kot kakršnokoli signalno sredstvo, ki bi ga vlakovodja model dati šele ko je potegnil signalno vrv, seveda če ta funkcionira.

Če pa v kljub argumentom mogočnosti državnih železnic vztrajajo pri mrtvi črki in še v bodoče zahtevajo napeljavo signalne vrvi pri vseh vlakih, bodo morali pač odrediti, da ostane trajno zadosten kos te vrvi na lokomotivi.

Ta naprava je bila že prej splošno v navadi in šele pred enim letom se jo je odpravilo. Stvar se je »reformirala« tako, da se je vsem lokomotivam odvzelo signalne vrvi, ki se jih je moralo oddati v kurilnicah. Zato pa je vsak vlakovodja dobil 30 metrov dolgo signalno vrv, ki jo mora vedno nositi seboj. V to svrhu se je moralo naročiti več tisoč metrov nove vrvi. Tvrdba, ki dobiva ta naročila, se je tega seveda zelo razveselila.

Kaj pa se je zgodilo z vrvmi, ki so jih strojevodje morali oddati v kurilnicah? Zložilo se jih je lepo na kup, in ko je uradnik, ki mu je prišla ta ženjalna ideja, imel rojstni dan, se je ta kup slovesno sezgal.

Sedaj pa nosijo vlakovodje te vrvi od vlaka do vlaka, jih napeljavajo in odjemljejo in varnost prometa je baje večja nego prej!

V kratkem pride kitajska proučevalna komisija v Avstrijo, da študira svetovno proslule naprave v prometu c. kr. državnih železnic. Ob tej priliki bo menda dobro, če se komisijo opozori na to, da mora vsak vlakovodja 30 metrov vrvi, dve ročki olja in škatljo maže seboj nositi.

Toda šalo na stran! Stavimo raje vprašanje, če je res neobhodno potrebno, da nosi vlakovodja vse te predmete seboj?

Mnogo manj opravka in nošnje bi imeli vlakovodje, če bi se pustilo signalno vrv na strojih kakor je bila poprej. Istotako bi se v slučaju potrebe lahko vzelo olje in mažo iz stroja in bi teh predmetov ne bilo treba vedno nositi na izprehod.

Menimo, da je pač vse eno, če se vzame mažo in olje iz službenega voza ali pa iz stroja.

Železniška uprava pa bi v tem oziru lahko mnogo prihranila, ker bi ne bilo treba kupovati novih ročk. Lahko bi se šlo še dalje. Strehe kapice, ki jih mora vlakovodja skozi vse leto nositi seboj, bi se tudi lahko djalo na lokomotivo, kjer bi se jih dobilo v slučaju, da je treba kriti vlak tudi spredaj.

Govori pa se celo, da se namerava vlakovodjem naprtiti tudi dvigala ki so sedaj še na strojih.

Še končno še omenimo, da vozijo vlaki v Nemčiji, Švici, Belgiji in Franciji brez signalne vrvi, to še vedno ni vzrok za avstrijske državne železnice, da bi kaj takega posnemale. Te dežele so v železniških zadevah napram Avstriji še vedno »zaostale«. Vsled tega baje nameravajo poslati proučevalne komisije v Avstrijo. Morda se bodo kaj naučile.

Organizacijam in sodrugom v predarek.

Nekaj časa sem se opaža, da naše vrste izredno napredujejo in da se je tudi delo na znotraj bolj poživilo. Nove organizacije se pojavljajo, množi se pa tudi število članov pri že obstoječih organizacijah. Najboljše znamenje za naš napredek pa je veselo dejstvo, da se je tudi doslej brezbržno ženstvo začelo zanimati za socializem in delavske organizacije. Seveda je žensko gibanje pri nas, kakor tudi drugod, še v povojih, ali začetek je storjen in če pojde tako naprej, bo žensko gibanje tudi pri nas v kratkem mogočno naraslo. Že samo dejstvo, da more pri nas izhajati socialističen časopis za delavske žene in dekleta, da mnogo misliti in nas utrjuje v prepričanju, da je slovensko delavsko ženstvo prav tako dostopno napredku in sposobno za razredni boj, kakor moški delavci.

Meseca maja letos je namreč začel izhajati mesečnik »Ženski list«, ki se sicer še bori s težavami, ali se je vendar po vsem Slovenskem že prav močno razširil. Listu je zagotovljen obstanek, če se bodo posvetili delu za njegovo razširjenje tudi tiste organizacije in sodrugi, ki jih med njegovimi propagatorji sedaj še pogrešavamo. Vabimo torej vse te organizacije, da naroče po več izvodov »Ženskega lista« in da mu sicer tudi priskočijo na pomoč z denarno podporo. Kajti za delavske organizacije bo velika pridobitev in marsikateri plačilni boj bo zelo olajšan, če bomo imeli poleg moških članov tudi razredno zavedno ženstvo.

Ne prikrivajmo si dejstvo, da ima marsikateri sodrug prav težko stališče pri svojem delu za organizacijo prav zato, ker ga pri tem ovira njegova žena, ki dostikrat nima najmanjšega pojma o nalogah in ciljih delavske organizacije. Nasprotniki to prav dobro vedo; zato se pa v danem slučaju, n. pr. ob volitvah, vržejo z vso silo ravno na ženstvo, dobro vedoč, da je ženska agitacija dostikrat odločilnega pomena. Ta vrzel v naši organizaciji se je hotela izpopolniti s tem, da se je ustanovil »Ženski list«. Organizacije bodo torej vršile delo le sebi v korist, če bodo naročile po več izvodov »Ženskega lista«, ga zastonj razdeljevale ali pa oddajale v kolportaji.

Imeti bi ga moral pa tudi vsak sodrug, ki mu razmere to količjak dopuščajo. Oženjeni zaradi žena, drugi pa, da se iz njega pouče o stanju in nalogah ženskega gibanja, in ne v zadnji vrsti tudi zaradi tega, da pomnože število njegovih odjemalcev in s tem pomorejo listu do obstoja ter pospešijo razvoj ženske organizacije.

Vabimo pa tudi na pridno zbiranje prispevkov za tiskovni sklad »Ženskega lista«. Nekaj pol je že v prometu in uprava upa, da ne bodo sodrugi zamudili nobene prilike, da poagitirajo za »Ženski list«.

Najvažnejše pa je seveda nabiranje naročnic in naročnikov. Naročnina za »Ženski list« je tako nizka, da jo zlasti lahko utrpí sodrug, ki ni naročen na »Zarjo«. V tem pogledu bi lahko veliko storile naše organizacije in sodrugi s tem, da bi ob vseh prilikah: na sejah, shodih, sestankih in v privatni družbi opozarjali na veliki pomen izobraženega ženstva. Uprava lista si bo prizadevala ustreči vsem upravičenim željam in vpošlje na zahtevo list tudi na ogled. Naročnina znaša

za vse leto 1 K 20 vin., za pol leta 60 vinarjev, za četrt leta 30 vin. Naslov: Uprava «Ženskega Lista» v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Organizacije in sodruzi, na delo za razširjenje lista naših žen in deklet!

Dopisi.

Pragersko. — Že večkrat smo na temu mestu povedali javnosti kako lahkomišelnost opravljajo tukajšni uradniki svojo službo. Vsi dosedanji opomini so bili brezuspešni. Dne 30. septembra 1913. ko je pripeljal ogrski brzovlak v postajo in odpeljal stroj v kurilnico, je brzovlak 4 b tekkel s petega tira na drugi glavni tir s dvema spalnima voza 1-Cn. in 1-D. vozom, tako da mu je bilo mogoče pripeljati potem na glavni tir, kjer odhaja po navadi. V istem času je uradnik Wuchte, ki je imel zunanjo službo, pustil na postajo poštni vlak, števil. 33. ki prihaja s Dunaja v Trst. Vlak števil. 33 je vozil na 1. ogrski tir čez ogibo št. 33.35, brez da bi se ustavil na postaji, ter vozil čez angleško ogibo št. 47.48. V istem času je peljal tudi brzovlak števil. 4 b na prvi glavni tir; ker pa premikači in čuvaji o tem niso bili obveščeni, je bila nesreča skoraj neizogibna. Poštni vlak št. 33 bi bil prerezal brzovlak števil. 4 b, ako ne bi bil pravčasno zapazil premikač in čuvaj ob enem, da prihaja vlak št. 33. Vlakovodje sta tako ustavila vlaka na 1 meter daljave eden od drugega in tako preprečila nezgodo. Vlak števil. 33 je imel isti dan 9 vozov več kakor jih ima po navadi. Za enim meterom pred prvim spalnim vozom je bilo videti stroj, potniki se niso gotovo zavedali nevarnosti v kateri so se nahajali. Naj bodo še omenjeno, da se je dne 16-9., ko je bil vlak števil. 825 že ob 9. uri zgotovljen in ki odhaja ob 9.49 minut, pozabilo zbuditi sprevodnike istega vlaka. Ko je hotel uradnik odpraviti vlak je videl da pri vlakcu ni še nobenega. Sprevodnike je zbudil šele ob 10. uri. Vlak je imel tako lepo zamudo. Nadsprevidniku se je pa reklo da naj pripisuje zamudo premikanju. Tako je bilo tudi dne 18-7. Ko je že odpeljal ogrski brzovlak števil. 203 s Pragerskega daš šele znamenje za odhod. Ko je pa vlak bil že pri čuvajski pošti števil. 3, kakor se to tukaj pogostoma zgodi, ga čuvaji niso vstavili. Naši uradniki so na svojem mestu le ko se gre za germansko propagando. Takih kampijonov imamo tukaj mnogo in raznovrstnih. Mestni mojster Zelanc ni v tem nič boljši od drugih. V tukajšnje razmere bo treba krepkeje poseči.

Dne 12. oktobra se je pa pripetila še drug enaki slučaj. Ogrski brzovlak števil. 204 je pripeljal na postaji na 5 tir; rezervni stroj je potem ko je odpeljal stroj ogrskega brzovlaka v kurilnico, prišel po garnituro istega vlaka in je peljal na stranski tir. Brzovlak 4 b kateri odhaja s Pragerskega ob 12.40 ponoči je pripeljal zadaj na dva spalna voza ter umikal nazaj na drugi glavni tir odkoder po navadi odhaja. V istem trenutku ko se je vlak 4 b umikal pa je pustil uradnik, ki je imel zunanjo službo poštne vlake števil. 33. Dunaj-Trst na postajo in sicer na ogrski prvi glavni tir čez ogibo 33.35. Poštne vlake števil. 33 je imel isti dan dva stroja in 7 vozov več kakor po navadi. Ko je bil vlak že na postaji in je uradnik videl da nastane gotovo nezgoda je začel kričati čuvaju, ki je imel službo na angleški ogibi, naj postavi ogibo na stranski tir, kjer je stal rezervni stroj z ogrsko garnituro. Čuvaj seveda tega ni storil, ker če bi bil postavil ogibo kakor mu je zakričal uradnik bi bil zapeljal poštne vlake na ogrsko garnituro. Čuvaj je pustil voziti poštne vlake na glavni tir, brzovlaka 4 b pa se je ustavil za meter daleč od angleške ogibe. Nesreča je bila tukaj neizogibna. Če ne bi se bil brzovlak 4 b vstavil, bi ga bil poštne vlake prerezal. Če bi bil pa čuvaj postavil ogibo kakor mu je zakričal uradnik bi bil nastal neizogibno karambol na stranskem tiru. Če nimajo naši uradniki sposobnosti za službo imajo pa precejšen talent za druge stvari. Sedaj ko se naše časopisje bavi s početjem tukajšnjih uradnikov jim je pa postala kri še bolj vroča. Sklicali so že nekaj shodičev in so proklamirali smrtni boj listam «Železničar» in «Eisenbahner», ki sta tako predrzna da jih javno kritizirata; protestiralo se je proti temu in nadalje zahtevalo, da naj se vse Slovence in soc. dem. premesti s Pragerskega. Eden uradnik je na shodu uradnikom tudi očital, da niso dovolj korajžni. Shod je končal ob 4. uri zjutraj kakor je to pri njih že v

navadi. Vina ni manjkalo in tudi korajže ne. Gospodje naj si zapomnijo, da ako bi pustili delavce v miru in bi se več zanimali za službo, bi tudi kritike ne bilo. Časa za baviti se z potrebnimi stvarmi nego z hujskanjem proti delavcem, imajo dovolj. V službi so navadno mesto 12 le po 10 ali 9 in celo 8 ur na dan. Bogvedaj, da bi se delavec dovolil tako postopati. Nemara pa si mislijo ti gospodje, da smejo zato nemoteno gospodariti na postaji. Preskrbeli bomo, da se njih nespodobno početje neha.

Gorica. — Na južno železniškem kolodvoru imamo prožnega mojstra, ki sovraži socialno demokratične železničarje samo zaradi tega, ker ti nočejo imeti opravka z brezpametnimi elementi. Treba je tudi povedati, da ni ta gospod priljubljen niti med svojimi tovariši. Postal je v zadnjem času hud narodnjak in hud agitator za tržaško krumirsko N. D. O. Tukaj imamo pa poleg njega še drugega enakovrstnega narodnjaškega kampijona, ki je sicer bil svoj čas hud nasprotnik tega znanega prožnega mojstra. Ta se je zdaj pridružil njemu in mu pomaga, baje z enakim negativnim uspehom, pri krumirsko nacionalistični agitaciji.

Ta dva junaka izrabljata svoj službeni položaj in skušata na vse načine pridobiti delavce za tržaško zvezo jugoslovanskih nezavednežev. Nekemu članu naše organizacije se je obljubilo, da se ga bode imenovalo za predsednika narodnjaške skupine, ki se jo namerava ustanoviti, ako bode zapustil razredno socialno demokratično organizacijo. Oni delavci, ki se vendarle ne udajo njegovim obljubam in ki se ne strašijo njegovega žuganja morajo zato trpeti vsakovrstne šikane. Pred kratkim se je omenjeni gospod prožni mojster v svoji narodnjaški jezi spustil tako daleč, da je na postaji Rubia-Sovodnje nekega uslužbenca ob navzočnosti postajenačelnika in drugega osebja na naravnost barbarski način napadel. Nekega drugega delavca je kruto razžalil, in le malo je manjkalo, da ni razžaljeni delavec zgubil vsako potrpežljivost. Temu mojstru bi bilo že priporočati, da naj sebi na ljubo revidira svoje narodnjaško krumirske manire. Delo za nacionalistično organizacijo se jim itak ne bode posrečilo. Nacionalistično propagando lahko razvijajo med ljudmi, ki so zgubili razum in značaj. Med zavednimi gorškimi železničarji ne bodo opravili ničesar.

Domače vesti.

Z. J. Ž. je sklicala «javni shod» z dnevnim redom: Obračun s socialno demokratičnimi obrekovalci. Namen tega shoda je bil (tako je bilo razumeti iz poziva na letaku) razkrinkati socialne demokrate, ki lažejo, farbajo, obrekujejo itd. itd. Nič vznemirjajočega do tukaj. Zanimivo je le to, da so narodnjaki želeli, naj bi se udeležili take vrste shoda tudi socialni demokratje. Na takem shodu naj bi se vršila resna in stvarna debata. Vabilo na shod smo sprejeli z glasnim krohotom. Kaj so prav za prav storili Bogu naši zvezarji, da jih je tako kruto udaril po glavi? Socialni demokratje naj bi se udeležili narodnjaških «javnih shodov», kadar je to všeč veleumom in veleznačajem, ki sede v vodstvu zveze jugoslovanskih nezavednežev. Potolazite se. Takrat vam nismo hoteli poslužiti. Na narodnjaške shode gremo, kadar se hočemo nekoliko pozabavati. Zabavimo se pa, kadar je to nam všeč. Pred štirinajstimi dnevi smo bili precej dobre volje, pa smo prišli, nas komaj nezaten del, v vaš brlog, da slišimo še enkrat vašo smešna in nam prav nič škodljiva natolevanja. Pa se je zgodilo, da nas je bilo tudi tako že preveč. Glavno besedo na tistem shodu smo imeli navsezadnje mi. Poročali smo nemoteno na shodu, ki ste ga sklicali za vaše backe v vaših prostorih. To vas silno ježi. Verjamemo. Ali pomagati vam ne moremo več toliko. Lahko skličete še par takih shodov in lahko obračunavate do sodnega dne. Dejstva ne boste spravili s sveta. da smo prav krepko in veselo peli levite na vašem lastnem shodu. Tako je bilo nam takrat všeč in komodno. Kadar bomo zopet dobre volje, vas zopet posetimo. Da bi pa mi prišli na vaše shode, kadar vi želite, to si zaenkrat izbite iz glave. Delamo kar hočemo mi, in napadamo, kadar se nam zljubi. Sicer smo pa že v «Zarji» navedli pogoje, pod katerimi bi se eventualno potrudili na shod, ki bi vas — to vam lahko vnaprej zagotovimo — obogatil za eno večjo blamažo. Na te pogoje se nisre ozirali. In naj bi se mi tedaj ozirali

na vaše pobožne želje? Zlasti ko veste, da se na vašo «organizacijo» ni na vaše voditelje prav krepko poživžgamo! Smo pač impertinentni. Smilite se nam, reveži!

Užaljeni «Zvezarji». Naša narodnjakarija je torej vendar že pri kraju s svojimi bojnimi sredstvi. Sicer to nas nikakor ne preseneča, ali vendar nismo mislili na takojšen pogin. Spoznavajo polagoma, da so doigrali svojo klaverno vlogo, vendar hočejo svetu kazati, da so še sposobni za življenje. Ampak življenje je boj in za boj je treba smodnika, tega pa naši ljubi «tovariši» nimajo. Zaradi tega niso prav nič v zadregi. Kadar že vse izstreljalo, tedaj gredo na policijo in sodišče, če, mi smo že storili svojo dolžnost. Naša sredstva so skromna, sedaj vi storite, česar mi ne moremo in pokončajte te devetkrat proklete rdečkarje. Da, brez šale! Stara tetka pretaka že zopet krokodilove solze tam na vojaškem trgu kakor brezmožno ženče, ki bi rado moža naklestilo, pa ga ne more in od jeze joka. Tako n. pr. toži četrtkova «Edinost», da se njenim varovancem t. j. strokovnim funkcionarjem godi velikanska krivica od strani «Zarje», ki te ubože tako neznančno napada, In pomislite ljudje božji: Gg. Škerjanc in Mrak tožita «Zarjo» zaradi razžaljenja in nameravata tisto, kar se jima na sobotnem velikanskem «javnem» shodu ni posrečilo, pred sodiščem dokazati, da ne oni, ampak da socialisti «farbajo» delavce. Le «korajže» gospodje! Ampak nekaj nas skrbi, namreč to, da naš slavni Johann rad opeša na tej poti. Bilo je nekakao pred tremi leti, tako v začetku vladanja Johanna I., ko g. Škerjanc ni vedel ne kod ne kam. Tedaj je pisal sodruku Kopaču pismo, v katerem je prosil, da naj pride določenega večera v kavarno «Fabris», kjer naj bi se poravnala zaradi nekkih medsebojnih procesov, češ, da so ti procesi g. Johannu skrajno sitni, da stanejo veliko denarja in da je bolje, da se «poglihata» in gosp. Škerjanc je baje izjavil, da se bo raje odpovedal vsaki politiki, kakor da bi imel še s sodnijo opraviti, češ, da on ni za to. In sodr. Kopač je proti volji mnogih sodrugov ustregel Johannu. Dalje nam je znano, da se narodnjaki zaradi samega «narodnega» bratstva medsebojno tožarijo. Saj je vendar pred kratkim izbruhnila v «Narodnem domu» revolucija, kjer so si metali precēj smrdljive bombe, zaradi katerih se bosta morala ravno «razžaljena» gg. Škerjanc in Mrak zagovarjati pred sodiščem, kakor je to že parkrat omenila «Edinost». Radovedni smo samo, če bo g. «tajnik» Mrak morda obenem prinesel s seboj račune, ki jih ima pri raznih «neučenihi» sodrugih poravnati? Torej gospodje, le pogum! Kdor vztraja, ta zmaga!

Zahvala. — Družina umrlega sodr. Megliča se najtoplejše zahvaljuje vsem železničarjem in drugim osebam in zlasti sodrugom pri skupini! na južni železnici, za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu ponesrečenega sodruga in za mnoge izraze sočustvovanja in solidarnosti.

Smrtna nezgoda na progi južne železnice v Ljubljani. Dne 28. m. m. ob desetih 15 minut dopoldne je povozil osebni vlak na progi južne železnice v Lattermannovem drevoredu za Wetachovo vilo delavca brzojavne sekcije Ivana Mandiča, ko je obrezoval žico mejo ob progi južne železnice tam, kjer se meja dotika brzojavnih žic. Ko se je pripeljal osebni vlak št. 73 na Brezovico, so pa s postaje Brezovica telefonirali železniškim čuvajem, da naj takoj progo preiščejo, ker je kurjač osebne vlake zapazil, da je stroj pahnil v jarek poleg proge nekega moža. Železniški organi so takoj hiteli preiskovat progo in so našli nekaj korakov proti postaji glavni kolodvor Ljubljana od kilometerskega znamenja mrtvega Ivana Mandiča. Ležal je v jarku vznak, z lica mu je kapljala kri, brada in levo lice je bilo razbito, leva roka je zlomljena. Kako se je zgodila nesreča, nihče ne ve, ker nesreče nihče ni videl, in je tudi kurjač šele zadnji hip, tam je namreč močan ovinek, mogel videti, da je stroj vrvel v jarek človeka. Mandič je bil zelo trezen človek, zanesljiv v službi. Osebni vlak št. 73 je ravno ob desetih 15 minut dopoldne vozil tam, kjer se je zgodila nesreča, proti Trstu in se je tam križal z tovornim vlakom št. 858. Ko je odpeljal tovorni vlak, je stopil Mandič na tir, med tem pa je pripeljal osebni vlak, katerega rajnik na ovinku ni mogel videti in je oplaznil po glavi Mandiča. Močan zračen pritisk je vrvel Mandiča v jarek. Osebni vlak najbrže zato ni takoj obstal, ker je bil vlak že daleč

od kraja nesreče, preden je mogel kurjač strojevodjo o nesreči obvestiti. Policijska komisija je mogla samo še konstatirati Mandičevo smrt. Rajnika so pripeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Zapuška žena, ki je delavka v tobačni tovarni, in dvoje otročičev. Delavci brzojavne sekcije so za slučaj bolezni zavarovani v ljubljanski okrajni bolniški blagajni, za slučaj nezgod pa pri delavski nezgodni zavarovalnici. Vsi, ki rajnika poznajo, izjavljajo, da je samomor izključen.

Zahvala. Za mnoge povodom najine srebrne poroke došle čestitke se tem potom najiskrenejše zahvaljujeva. Josip in Beti Kopač.

Inozemstvo.

Železničarsko gibanje v Ameriki. Zadnje nedeljo so obdržavali uslužbenci v delavnicah Illinois Central in Harrimanovih železnice velik shod, na katerem so zaključili, da se obrnejo na zvezno vlado v Washingtonu, da se konča dve leti trajajoči štrajk. Prizadetih delavcev v stavki je 38 tisoč.

Glavni govornik je bil advokat Comerford. Povdarjal je, da je država Illinois solastnica Illinois Central železnice, in da je governer Dunne ex-officio član železniškega ravnateljstva.

«Korporacija je postavna oseba», je rekel Comerford. «Illinois Central železnica je korporacija po zaslugi države Illinois. Država ji je dala eksistenco. Njeno življenje tvori listina z zajamčenimi pravicami (charter). Ob času njenega rojstva ji je država dala dragoceno zemljišče. Odebelila se je s pomočjo specialnih privilegijev. Pravijo, da lastuje legislaturo države Illinois.

Specialni «charter» Illinois Central železnice je napravil iz nje solastnico države Illinois. To ni govorniška fraza, marveč je fakt. Država Illinois in Illinois Central železnica delata skupaj. Po točkah pogodbe med državo Illinois in Illinois Central železnica je država opravičena do sedem odstotkov čistega dobička. To je soudeležba pri dohodkih, ki jih daje podjetje. Governer države Illinois je ex-officio ravnatelj Illinois Central železniške družbe. To je soudeležba države Illinois v ravnateljstvu Illinois Central železnice. Ta fakta določajo jasno solastništvo obeh po zakonu in zdravi človeški pameti.

Dne 30. septembra dva leta nazaj, je Illinois Central železnica izprla svoje uslužbence v delavnicah. Uslužbenci niso zastavkali. To ni stavka, marveč je izprtje. Med družbo in uslužbenci ni bilo spora radi mezde, delovnih ur itd. Uslužbenci so poslali k družbi komitej, da bi z družbo napravil pogodbo. Komitej je reprezentiral razne stroke delavcev, organiziranih v delavnicah Illinois Central železnice. Organizacije se je imenovala federativni sistem. Bila je efektivna, ekonomična in logična forma organizacije. Uradniki družbe niso hoteli obravnavati z zastopniki uslužbencev. Rekli so, da delavci v delavnicah Illinois Central železnice nimajo pravice organizirati se federativno. Nasprotno so zaupniki izjavili, da imajo pravico svoji organizaciji dati enotno obliko. Rekli so, da se ne odpovedo svoji jim pravicam kot svobodni možje. Vedeli so, da pomeni podvreči se industrialnemu suženjstvu, ako se odpovedo pravici do organizacije. Vedeli so, da imajo dolarji pravico organizacijo se po zakonu. **Korporacija je organizacija dolarjev.** Država Illinois je dala pravico Illinois Central železnici postati korporacija.

Mi hočemo vedeti, ako država Illinois kot velik suveren v republiki, solastnik Illinois Central železniške družbe, sankcionira in pripozna stališče, ki ga je zavzela Illinois Central železnica, da jemlje svobodnim državljanom v državi pravico do organizacije? Mi hočemo vedeti, ako suverena država Illinois daje pravico le dolarjem, da se organizirajo v korporaciji, naobratno pa zanika pravico do organizacije ljudem. Unijski delavci, Amerikani, svobodni možje vsepovsod, bi radi izvedeli, ali je to javna politika države v republiki.

Štirideset tisoč mož je bilo prisiljenih zapustiti svoje delo na Illinois Central in Harrimanovih železnicah, ali pa sebe oropati pravic svobodnih mož. Rajše se izvolili stradanje, kakor da bi prodali svojo svobodo.

Predsednik Wilson je imenoval komisijo za preiskavo položaja med delavci in delodajalci. Trije člani v tej komisiji predstavljajo javnost, trije organizirane delavce in trije delodajalce.

Komisija ima pravico, da se natančno pouči o položaju delavca in delodajalca, posebno če je delodajalec korporacija. Komisija je nov poiskus. Jaz predlagam, da se obrnemo na komisijo, da zasliši pritožbo 40.000 mož, ameriških državljanov, proti požrešnosti po denarju Illinois Central in Harrimanovih železnic. Pritožba bo mogoče prva ki bo predložena komisiji. Vzbudila bo splošno zanimanje. Komisija ni vezana na običaje pri sodiščih, marveč bo globoko posegla pri zaslišanju. Ako bo tako, bomo lahko pokazali boj s človeške strani. Našteli bomo lahko fakta, kako živijo lastniki Illinois Central železnice in kako žive njeni uslužbenci, kaj se je zgodilo otrokom teh uslužbencev, ker očetje ne zaslužijo toliko, da bi bili odgovorni za položaj v družini. Na dan bi prišlo izkoriščanje otrok v vsej nagoti. Mi lahko dokažemo, da so se dogodile nesreče na železnici, ker Illinois Central železnica ni vpoštevala zakona in ni najela izučeni delavcev, ki bi zvršili dobro delo in nadzorstvo.

Komisija ne more izreči postavne sodbe, lahko pa izreče moralno in pošlje svoje poročilo kongresu. Prepričan sem, ako se bo uvedla preiskava o tem velikem izprtju, da se bo vzbudila vsa ameriška javnost.

* * *

Governer države Massachusetts je velik nasprotnik unijskih delavcev in grozi, da bo sklical državno legislaturo k posebnemu zasedanju, bodo zaštrajkali strojevodje in kurjači «New York, New Hawen in Hartford železnice». Legislaturi hoče predložiti zakonsko predlogo, s katero bi se prepovedalo vsem železniškim uslužbencem štrajkati. Nadalje pravi famozni avtokrat, ki ima boj s svojim lastnimi delavci, da bo po svojih močeh varoval ljudstvo v državi Massachusetts.

Uradniki unije izjavljajo, da se prav nič ne brigajo za govoranco gostobesednega governerja, temveč bodo to izvršili, za kar se bodo odločili strojevodje in kurjači s splošnim glasovanjem.

Raznoterosti.

Bog Pobasaj v Pragi. Razkritja v najrazličnejših aferah so letos v Avstriji na dnevnem redu: Redlova vohunska afera, izseljeniški skandal in sedaj prihaja praška občina, kjer se je naselil med mestne očete «Bog Pobasaj». Proti večini praških mestnih svetovalcev je izrečena obtožba, da so bili podkupljeni, ko je mestna občina nakuovala zemljišče za plinaro. Zadeva je tako zanimiva, da je vredna širše obrazložbe.

Leta 1911. je prodal veleposestnik Adalbert Renner v Michlu mestni občini praški svoje zemljišče za 2.500.470 K. Pred nakupom so bila dolgotrajna večmesečna pogajanja. Pogajanja za Rennerja je vodil dr. Vejvar. Predsednik upravnega sveta praških plinarov, inženir Kukla; je bil spočetka proti nakupu tega zemljišča. Zemljišče se mu je zdelo neprimerno za plinaro in najbrže je hotel odvrniti sum, da bi bil podkupljen. Dognana je namreč, da se je Kukla pritožil nasproti svojim prijateljem, da mu je bilo ponujenih 50.000 K če pomaga k sklepu kupčije in da ga gotovi ljudje venomer nadlegujejo, naj kupi Rennerjevo zemljišče. Inženir Kukla je umrl in pod njegovim naslednikom, Červenjem, se je kupčija sklenila in sicer za vse višjo ceno. Po sklenjeni kupčiji je prišel «Čas», glasilo čeških realistov, s svojimi razkritji. Za plinaro bi zadostovalo 50.000 sežnjev sveta, ali dr. Vejvar je hotel prodati 350.000 sežnjev in gospodje s magistrata so kupili, kolikor je ponujal odvetnik, in sicer za 2.450.000 kron. Renner, ki je bil hotel prodati prvotno le del svojega posestva in pri prodaji zaslužiti 450.000 kron, se je nato zavezal, da je zadovoljen s 400.000 kron. Z ostankom je hotel pokriti terjatve na zemljišču v višini 1.755.000 K in 295.000 K je izročil dr. Vejvarju «ko posebno nagrado zanj in njegove pomočnike». Poleg tega je bil Renner zavezan, da plača od 400.000 K, k so mu ostali od prodaje, svojemu odvetniku stroške za posredovanje kupčije. Ali občina je kupila 24. marca 1911 od dr. Vejvarja, četrta leta pozneje, zemljišče za 2.500.470 K, za ceno torej, ki je presegala prvotno določeno za 50.470 K. V celem je torej ostalo dr. Vejvarju in njegovim pomočnikom od kupčije za mestno občino 345.470 K.

Pri tej kupčiji je še neko prav zanimivo dejstvo. Ko so hoteli praško občino pridobiti za

nakup Rennerjevega zemljišča, je izračunal inženir Brezovsky, da bo veljal kubični meter plina iz nove plinarne na Rennerja zemljišču 6 vinarjev. Ko pa je bila kupčija sklenjena, so izračunali, da bo veljal v resnici kubični meter 18 vinarjev, za 6 vinarjev več kakor že v obstoječi plinarni v Holešobici. Staro plinaro bi bili lahko z neznatnimi stroški povečali. In tako je prišlo potem, da nove plinarne na Rennerjevem zemljišču niso zgradili in da je občina vrgla skozi okno nad 2 miliona kron. Občina in prebivalstvo sta oškodovana za velikansko svoto, samo mestni očetje so napolnili žepe s 340.000 kronami.

Od dne do dne postaja zadeva jasnejša in eden prizadetih je že indirektno priznal, da se je njegovih prstov prijelo nekaj davčnega denarja. «Česko Slovo» je namreč v eni zadnjih številkih imenovalo predsednika upravnega sveta plinarne, cesarskega svetnika Červenja, ki je sklenil z Rennerjem sumljivo kupčijo, da je eden tistih, ki si je že vnaprej zagotovil delež od 340.000 K. List pozivlja Červenja, da naj ga toži in da mu hoče pred sodiščem dokazati to težko sum Obdolžitve so bile izrečene s tako gotovostjo da se Červenju skoraj ne more izogniti sodne obravnave, Ali namesto da bi tožil, se je Červenju zadovoljil z izjavo v časopisju, kjer pravi, da so obdolžitve le volilni manevar ker bodo v Pragi v najkrajšem času občinske volitve. Potem pa izjavlja, da ne bo tožil! Bolj določno skoraj ni mogel potrditi resničnost obdolžitve. Gospod Červenju igra v upravi praške občine precejšnjo vlogo. On je član vseh onih komunalnih odsekov in korporacij, ki odločujejo v dobavah in pri katerih so vedno prilike za kupčije, kakršne so se razkrile sedaj.

Klika, ki vlada na praškem magi stratu, je nesramno in vedoma oškodovala občino. Prav ono zemljišče, ki ga je kupila občina za poltretji milijon, je bilo drugim osebam za polovično ceno na ponudbo. Ravno ta dr. Vejvari, k igra v sedanjih aferi tako grdo vlogo, je l' 1909 ponujal Rennerjevo zemljišče tovarnarju Jerabeku za 1.400.000 K. Vsa afera pa tudi močno blamira praškega župana dr. Groša. «Čas» konstatira namreč, da je župan dobro vedel, da je Rennerjevo posestvo mnogo manj vredno, kakor pa je plačala občina zanj. Leta 1909. bi se bila morala prodati zemljišča na javni dražbi, ker je to zahtevala neka hranilnica. Pred razprodajo so sodnijsko cenili vse Rennerjevo posestvo in cenili so posest za 1.228.412 K. Zastopnik hranilnice, ki je zahtevala cenitev, je bil pa dr. Groš sam. Renner je nato dosegel poravnavo in posestvo ni bilo prodano. Leta 1909. je torej dr. Groš cenil posestvo na okroglo 1.230.000 K leto pozneje, ko je občina tudi izvedla cenitev in je bila ta cenitev skoraj še enkrat tolikšna — 2.855.490 K — je dr. Groš molčal. Pri prvi cenitvi so pritegnili tudi vsa poslopja, pri drugi ne. Ali ne dovolj na tem, da je župan molčal, ampak je še sam pospeševal nakup. Dva dni, preden je bilo na seji glasovanje o nakupu, so na magistratu izvedeli, da pri cenitven vsoti niso všteti najboljši deli posestva. Zato je v mestnem svetu prevladovalo mnenje, da se odklopi nakup. Nato pa je skical dr. Groš sejo mestnih svetovalcev neposredno pred sejo občinskih zastopnikov in na tej seji so z vso naglico sklenili nakup. In tudi sedaj je storil dr. Groš vse, da bi prikrič občinski panama.

Dr. Bouček je že vložil tožbo pri državnem pravdništvu zoper ves mestni svet in vse pričakuje z napeto pozornostjo nadaljni razvoj te čedne afere.

Zaplenjeno

Gospodarsko življenje s svojim preganjam delom, z nezadostno hrano, s strašno stanovanjsko mizerijo, s svojo življensko negotovostjo zmelje še tako trde možgane in razdene še tako močno živčevje, poraja ljudi z bolehnim čuvstvom in spravlja nenormalno dušo v razpoloženje, ki je neobhoden predpogoj samomorov. Le ob razboljenem življenju, le na tleh bolne konstitucije omaga človek pod težko butaro življenja in zanika svoje bivanje. Sedanja doba kapitalističnega bospodarstva, ki ne podaja ogromni množini prebivalstva niti najmanjših garancij za življenje, se približuje razmeram propadajoče rimske civilizacije, ko ob ogromni potratih človeškega dela ni mogla več preživljati svojega prebivalstva in ko je izstradano in ubito ljudstvo v neverjetnih množicah bežalo iz mukotrpne življenja.

način in z različnimi odredbami zavlačuje. Železničarji se morajo pripraviti na hujše boje. Ves državni in kapitalistični aparat strmi za tem, kako bi vzel delavcem vse svoboščine. Glede zahtev pri ravnateljstvu v Trstu se je odstopil ves material centrali in bo centrala posredovala pri ministrstvu. Dolžnost železničarjev je, da se oklenejo organizacije, ker bo navsezadnje odločevala moč in kjer je moč, tam je tudi pravica.

Dne 19. oktobra t. l. se je v **Mariboru** vršila **konferenca vozovno-nadzornega osebja južne železnice**. Nabzočih je bilo 22 delegatov. Centrala sta zastopala sodruga Weigl in Adolf Müller, tržaško tajništvo sodr. Kopač, za personalno komisijo pa je bil prisoten nje član sodr. Jaich.

Na konferenci se je razpravljalo o vseh važnih zadevah te kategorije. Debate, ki je bila zelo živahna, so se vdeležili vsi delegatje.

Od takozvanega «Verein des technischen Wagenaufsichtspersonales» je bil navzoč gosp. Höger, ki se je lahko prepričal, da za taka škodljiva društva med južnimi železničarji ni ugodnih tal.

Obširnejše poročilo priobčimo v prihodnji številki.

* * *

Dne 21. in 22. m. m. se je na **Dunaju** v Delavskem domu v X. okraju vršila **konferenca vlakospremnega osebja vseh avstrijskih železnic**, dne 23. m. m. pa **konferenca vlakospremnega osebja južne železnice** v istem lokalu.

Navzočih je bilo 142 delegatov, sedam od centrale, šest članov personalne komisije in šest gostov.

Tudi o teh konferencah priobčimo obširnejše poročilo prihodnjic.

* * *

Dne 22. m. m. ob 8. uri zvečer se je vršil v Delavskem domu na Dunaju velik **shod vlakospremnega osebja** vseh iz Dunaja izhajajočih železnic z dnevnim redom: Neizpolnjene zahteve ter že izvedena in še nameravana poslabšanja za vlakospremno osebje.

V predsedstvu shoda so bili sodrugi: Wabitsch in Schober predsednika, Tesar in Innerhuber pa zapisnikarja.

K dnevnemu redu so govorili: Schiller (Podmokle), posl. sodr. Tomschik, Weigl, Bluskar (Krakov), Birkler (Inomost), Häusel (Ljubno), Ružička (Dunaj), Paul (Schreckenstein), Bekovski (Stadlau), Weiner (Brno), Mühlstein (Homutvo) in Kopač (Triest). Govorniki so opisali razmere osebja v svojem ravnateljskem okraju; zborovalci so bili véasi tako ogorčeni nad tolikimi krivicami, da je trajalo po več minut, predno so se zborovalci zopet umirili.

Pri govoru sodruga Kopača pa je postal navzoči vladni komisar, ki mu je zborovanje najbrž že predolgo trajalo, tako nervozen, da je žugal z razpustom shoda.

Govornik je menil, da imamo ravnatelja, ki je zgrešil svoj poklic in je, namesto da bi bil postal frančiškan ali pa kapucin, postal državno-železniški ravnatelj. Le-ta pa deli Blažev žegen ne samo enkrat na leto, temveč vsak terek.

Dva gospoda imamo na ravnateljstvu, ki se iz osebja le norčujeta in storita vse, da ostanejo železničarji nezadovoljni.

Tema dvema pa se je pridružil še tretji, in sicer državni pravdnik, ki zaplenja vse opravičene kritike o postopanju prej omenjenih dveh gospodov.

Pred shodom je zapel pevski odsek skupine Dunaj XV tri komade. Po shodu so navzoči stoji zapeli pesem o delu. Shod je trajal tri in pol ure in je soglasno sprejel resolucijo, ki jo je sprejela tudi konferenca vlakospremnega osebja.

*

Poljčane. Dne 5. m. m. predpoldne se je vršil v Poljčanah dobro obiskan shod železničarjev, na katerem je poročal sodr. Kopač o konferenci čuvajev v Mariboru in o nalogah naše organizacije.

Govornik je povdarjal, da vse te neznosne razmere, ki se v njih nahajajo železničarji, izvirajo iz tega ker se železničarji sami pre malo zanimajo za svojo stanovsko organizacijo in vsled tega ostanejo nezmožni braniti svoje interese.

Poročilo je bilo z odobravanjem sprejeto. Navzoči so glasno pritrdjevali in obljubili, da ne bodo prej mirovali, dokler ne bo zadnji železničar v organizaciji.

* * *

Ljubljana II. Dne 25. m. m. se je vršil v gostilni Petriča v Ljubljani izvenredni občni zbor

tamošnje krajevne skupine II. z običajnim dnevnim redom.

Sodr. Muhar, odstopivši predsednik je poročal, da se je moralo sklicati izvenredni občni zbor radi nesoglasja, ki je nastalo med odborniki radi podelitve pravovarstva sodr. Simončiču, ki ga je ravnateljstvo južne železnice prestavilo v bolniško stanje za eno leto. Organizacija je morala zastaviti svoj vpliv, da je ovrгла parere železniškega zdravnika s tem, da je pustila Simončiča po specialistu preiskati. Le-ta je konstatiral, da je sodr. Simončič nervozen, da pa njegova bolezen ni taka, kakor je trdil železniški zdravnik, da bi vsled tega trpela služba.

Sodr. Simončič je bil premeščen v Št. Peter in je tam služboval še dve leti. Končno pa je bil vpokojen, ker je bil med tem časom zopet eno leto bolan. V dobi, v kateri je bil prestavljen v bolniško stanje po nasvetu železniškega zdravnika, je sodr. Simončič zahteval odškodnino za izgubljene spremenljive prejemke in kilometrino v znesku K 1900.70 ter v dosego svojega c lja zahteval pravovarstvo.

Centrala je po nasvetu svojega pravnega zastopnika odklonila pravovarstvo, ker v smislu železniških pravil ima pravico do gori omenjenih prejemkov le tisto osebje, ki se mora zunaj prehranjevati in ima v tem slučaju sodr. Simončič pravico samo do stalnih prejemkov.

Nekateri člani odbora so bili mnenja, da se ima tožiti na vsak način, četudi bi bila tožba brezuspešna. To je ga privedlo do zaključka, da o spornem vprašanju odloča občni zbor.

Sodr. Kopač je na podlagi podatkov dokazal neopravičenost te zahteve in je občni zbor proti trem glasovom sprejel predlog, da se to zahtevo smatra končanom v smislu konference z dne 15. septembra t. l. Zadeva je torej končno rešena.

Končno se je izvolil odbor. Izvoljeni so sledeči sodrugi:

Jerin Albin, predsednik; Mihar Josip, podpredsednik; Trebše, blagajnik; Kos, Svoboda, Čop, podblagajniki; Kokalj, Vidmer, zapisnikarja; David Hauptmann, Jurst Josip, revizorja; Kamnikar, Vončina, Marjasec, Cerar, odborniki.

Vršijo se sledeči shodi:

Opčina 7. t. m. ob 6. uri zvečer shod železničarjev z dnevnim redom: naši bodoči cilji.

Nabrežina 4. t. m. občni zbor.

Gorica (južni kol.). — Dne 20. t. m. umrl je nagle smrti sodrug August Perat, nadsprevednik v Gorici.

Pogreba, na pokopališče v Štandrežu, ki se je vršil dne 22. t. m. se je udeležila veliko število železničarjev južne in državne železnice iz Gorice, Trsta in drugih postaj.

Podružnica Gorica I je zopet izgubila enega svojih zavednih in plemenitih sodrugov. Umrlemu sodrugu in tovarišu ohranimo časten spomin.

Skupina Gorica I.

Železničarji!

Zahtevajte v vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah strankine liste kakor: **železničar in Zarja**.

Kavarna Unione - Trst

Ulica Caserma in ulica Torre Bianca

Napitnina je odpravljena

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in

časnikov v vseh jezikih.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Kopač
Tiska L. Herrmanstorfer v Trstu

Poročila o shodih.

Shod železničarjev v Ljubljani (pri Levu) je bil v soboto zvečer izredno dobro obiskan. Sodr. Kopač je otvoril zborovanje in mu predsedoval. Tajnik je bil sodrug Božič. O razmerah na državnih železnicah sta poročala sodruga Kopač in A. Müller. Govornika sta ob burnem odobravanju dokazovala, kako varčuje uprava državnih železnic na račun železničarjev. Zahteve se odklanjajo, sistematično se zmanjšuje število normiranih mest in napredovanje se na umeten